

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΩΣ — ΕΤΟΣ 2ον — ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 6 — ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1980.—

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

Υπάρχουν πολλών ειδών κρίσεις: πολιτικές, οικονομικές, ηθικές, αισθητικές και πλήθος υποομάδες. Έμεις, σάν φύλλο πού προσπαθεί νά εκφράσει τίς απόψεις τῆς έκπολιτιστικῆς μας ἐταιρείας, θά παρουσιάσουμε μία κρίση τῆς... ἀρμοδιότητός μας: Τήν πολιτιστική κρίση. Τό ἴδιο θέμα θίξαμε κατά κάποιον τρόπο στό προηγούμενο φύλλο μας, ὅταν στό κύριο ἄρθρο, γράψαμε γιά τόν «ἄνθρωπο Νεοέλληνα» τήν τραγική αὐτή περίπτωση ἀνθρώπου πού ἀρνήθηκε τήν ταυτότητά του καί προσπαθεῖ «νά ἀποκτήσει προσωπικότητα» ἀκολουθώντας πρότυπα ἔξω ἀπό τήν πολιτιστική του παράδοση, διάζοντας ἔτσι τήν πολιτιστική του ἐξέλιξη.

Ἐκτός ὅμως ἀπό τήν «ἄρνηση» ἡ ὁποία προκαλεῖ τήν κρίση, ὑπάρχει καί ἡ «κατάφαση» ἡ ὁποία, μέ τόν τρόπο πού ἐκδηλώνεται, κάνει περισσότερο ἐμφανή τήν ἴδια κρίση. Οἱ σκέψεις μας καί οἱ απόψεις μας σ' αὐτόν τόν δευτεροτομέα, στηρίζονται κυρίως σέ ἐκδηλώσεις στό χώρο τῆς Χαλκιδικῆς. Ἀπό ἐδῶ προέρχονται οἱ κυριότερες παραστάσεις μας, διότι καί μείς ἀσχολούμαστε μέ τά έκπολιτιστικά ἐντελῶς ἐρασιτεχνικά, χωρίς καμιά θεωρητική προπαίδεια, στηριζόμενοι μόνον στήν ὅποια παιδεία ἔχουμε καί κυρίως, στήν βαθειά ἀγάπη μας πρός τήν ἀγνή πολιτιστική προσπάθεια.

Γύρω στό 1970 ἄρχισαν οἱ ὀργανωμένες πολιτιστικές κινήσεις στήν Χαλκιδική. Πιό μπροστά μποροῦν νά ἀναφερθοῦν μεμονωμένες καί

σπάνιες περιπτώσεις, οἱ ὁποῖες ὅμως ἔσθηναν λίγο μετά ἀπό τήν ἐκδήλωσή τους. Σήμερα ἡ Χαλκιδική ἔχει γεμίσει ἀπό έκπολιτιστικά σωματεία καί τούς ἀντίστοιχους προέδρους, γενικούς γραμματεῖς καί τίς σφραγίδες τους. Βλέποντας στατιστικά ὅλη αὐτή τήν κίνηση, δέν μποροῦμε παρά νά ἐντυπωσιασθοῦμε.

Ἄν θελήσουμε ὅμως νά ἀναλύσουμε λίγο τό ἔργο τῆς έκπολιτιστικῆς αὐτῆς κινήσεως, τότε θά βρεθοῦμε ἀντιμέτωποι μέ τά συμπτώματα τῆς πολιτιστικῆς κρίσεως.

Κατά μία θεωρία, ἡ ὁποία κατά κόρον προβλήθηκε σέ πολλές συναντήσεις («ἐκπολιτιστικῶν παραγόντων») τῆς Χαλκιδικῆς, τά έκπολιτιστικά σωματεία πρέπει νά εἶναι πολιτικοποιημένα. Ἡ θέση αὐτή δέν ἔμεινε μόνον στήν θεωρία, ἀλλά καταβλήθηκε σοβαρή προσπάθεια ἀπό τούς πατέρες τῆς καί τέθηκε σέ ἐφαρμογή.

Δέν (;) λήφθηκε ὅμως ὑπόψη ὅτι στήν Χαλκιδική σήμερα ὁ ὅρος «πολιτικοποίηση» εἶναι ὁμογάλακτος ἀδελφός τοῦ ὅρου «κομματικοποίηση». Καί ἔτσι φθάσαμε στό σημείο, ἡ έκπολιτιστική κίνηση τῆς Χαλκιδικῆς νά ὑπηρετεῖ στενά κομματικά συμφέροντα καί μερικές φορές μάλιστα στενά κομματικά συμφέροντα ὀρισμένων πολιτευομένων. Τά παραδείγματα βεβαίως περιττεύουν διότι καί ὀξύτητα δέν θέλουμε νά δημιουργήσουμε, ἀλλά καί ὁ καθένας μας γνωρίζει τουλάχιστον ἓνα παράδειγμα ἀπό τήν περιοχή ὅπου ζεῖ.

Ὅταν λοιπόν ἡ εὐγενική ἐκπολιτιστική κίνηση πέσει σέ τόσο χαμηλά ἐπίπεδα καί ἐξυπηρετεῖ σκοπούς πού στήν τελική ἀνάλυση φέρνουν διχασμό, τότε τί ἄλλο μποροῦμε νά πούμε παρά μόνο ὅτι ἔχουμε «πολιτιστική κρίση»;

Ἐχουμε τήν γνώμη ὅτι ἡ συντριπτική πλειοψηφία τῶν ἐγγεγραμμένων μελῶν στά ἀδελφά σωματεία, δέν ἐγκρίνει αὐτή τήν κατάσταση. Καί ὅμως: στίς ἐπόμενες ἐκλογές γιά τήν ἀνάδειξη τῶν Δ.Σ. τῶν σωματείων τους, ἓνα μεγάλο μέρος ἀπό αὐτά θά ἀδιαφορήσει τελείως. Οἱ ὑπόλοιποι θά χειραγωγηθοῦν ἀπό μία ἀδίστακτη καί δυναμική μειοψηφία, μέ τήν βοήθεια ἀτελέστατων καταστατικῶν, χωρίς ἐσωτερικό κανονισμό λειτουργίας, μέ πλήρη ἀγνοία διαδικασιῶν, μέ πλήθος «ἐνστάσεων ἐπί τῆς διαδικασίας», χωρίς οὐσιαστική κριτική πεπραγμένων, χωρίς ἔλεγχο οἰκονομικῆς διαχειρίσεως, χωρίς σεβασμό στίς ὀποιες καταστατικές διατάξεις, ἐν μέσῳ ἀντεγκλίσεων καί κουτοπονηριῶν, μέ μία κρυφή (ἢ φανερή) ἀδημονία γιά τό «πότε τέλος πάντων θά τελειώσουμε ἀπό δῶ...»), θά χειραγωγηθοῦν ἐπαναλαμβάνω καί θά ἐκλέξουν καί πάλι τό ἴδιο ἢ ὅμοιο Δ.Σ. στό ὁποῖο θά δώσουν τήν σφραγίδα γιά νά κάνει κι αὐτό τήν κατάχρησή του καί νά συνεχίσει ἔτσι ἀπρόσκοπα τήν πορεία τῆς ἡ «πολιτιστική κρίση».

Πρός δόξαν τοῦ ὑψηλοῦ πνεύματος πού διαπνέει καί καθοδηγεῖ τόν «ἄνθρωπο Νεοέλληνα»...
ΖΕΡΒΑΣ

προκαλεί την κρίση, υπάρχει και η «κατάφαση» ή όποια, με τον τρόπο που εκδηλώνεται, κάνει περισσότερο εμφανή την ίδια κρίση. Οί σκέψεις μας και οι απόψεις μας σ' αυτόν τον δεύτερο τομέα, στηρίζονται κυρίως σε εκδηλώσεις στο χώρο της Χαλκιδικής. Από εδώ προέρχονται οι κυριότερες παραστάσεις μας, διότι και μείς ασχολούμαστε με τά εκπολιτιστικά έντελως ε-ρασιτεχνικά, χωρίς καμιά θεωρητική προπαί-δεια, στηριζόμενοι μόνον στην όποια παιδεία έχουμε και κυρίως, στην βαθειά αγάπη μας προς την άγνή πολιτιστική προσπάθεια.

Γύρω στο 1970 άρχισαν οι οργανωμένες πολιτιστικές κινήσεις στην Χαλκιδική. Πιό μπροστά μπορούν να αναφερθούν μεμονωμένες και

ώρ'α, αλλά καταβλήθηκε σοβαρή προσπάθεια από τους πάτρωνές της και τέθηκε σε εφαρμογή.

Δέν (;) λήφθηκε όμως υπόψη ότι στην Χαλκιδική σήμερα ο όρος «πολιτικοποίηση» είναι όμογάλακτος άδελφός του όρου «κομματικοποίηση». Και έτσι φθάσαμε στο σημείο, η εκπολιτιστική κίνηση της Χαλκιδικής να υπηρετεί στενά κομματικά συμφέροντα και μερικές φορές μάλιστα στενά κομματικά συμφέροντα όρισμένων πολιτευομένων. Τά παραδείγματα βεβαίως περιττεύουν διότι και όξύτητα δέν θέλουμε να δημιουργήσουμε, αλλά και ό καθένας μας γνωρίζει τουλάχιστον ένα παράδειγμα από την περιοχή όπου ζεί.

«ένστάσεων επί της διαδικασίας»), χωρίς ούσιαστική κριτική πεπραγμένων, χωρίς έλεγχο οικονομικής διαχείρισης, χωρίς σεβασμό στις όποιες καταστατικές διατάξεις, έν μέσω άντεγκλίσεων και κουτοπονηριών, με μιά κρυφή (ή φανερή) άδημονία για τό «πότε τέλος πάντων θά τελειώσουμε από δώ...»), θά χειραγωγηθούν επαναλαμβάνω και θά εκλέξουν και πάλι τό ίδιο ή όμοιο Δ.Σ. στο όποιο θά δώσουν την σφραγίδα για να κάνει κι αυτό την κατάχρησή του και να συνεχίσει έτσι άπρόσκοπα την πορεία της ή «πολιτιστική κρίση».

Πρός δόξαν του ύψηλου πνεύματος που διαπνέει και καθοδηγεί τον «άνθρωπο Νεοέλληνα»...
ΖΕΡΒΑΣ

Είς Μνημόσυον

Ο ΧΑΛΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΚΑΣΣΑΝΔΡΑΣ

14 Νοεμβρίου 1821

«... Άγγέλεται ύμιν με την θέλησιν του παντοδυνάμου και πολυελέου Θεού την αιωνίαν και άνευ άμφιβολίας συγκατάθεσιν και θέλησιν του χορηγού των αγαθών, την εύνοϊαν της Αυτού Μεγαλειότητος του σουλτάνου, της πανσελήνου τωτής χαλιφείας του ουρανού, του ήλιου, του όρίζοντος της βασιλείας ένδοξοτάτου, μεγαθύμου μεγαλοπρεπούς, κραταιοτάτου και ευεργέτου ήμϊων μονάρχου και κραταιοτάτου και φιλοδικαίου κοσμοκράτορος κατά την θείαν και με πάντα τά αγαθά του ύψιστου συνοδευομένην εύτυχη σύμπτωσιν την εύτυχησμένην ήμέραν Δευτέρα, 17ην του παρόντος μηνός Σαφέρ, κατά την πρώτην και ήμισειαν πρωϊνήν ώραν τά υπό την διοίκησιν έμου του ταπεινού δούλου στρατεύματα κα τά τά υπό της ρήτρας του κορανίου «κατήγαγον νίκην ύψηλήν» διαλαμβανόμενα και με την επί κεφαλής τον μηνίσκον έχουσαν και την νίκην συμβολίζουσαν και με την ρήτραν «ό Θεός βοηθεί τους αγαπώντας αυτόν» κεκοσμημένην σημαίαν οι θριαμβευταί μουσουλμάνοι, επιτιθέμενοι άκάθεκτοι κατά των επαναστατών ληστών και όρμιώντες ως χείμαρρος με

τά κοπερά ξίφη των, επετέθησαν άνδρείως και, επειδή ή ν.κηφόρος αύρα έπνεε προς τό μέρος των μουσουλμάνων, ή δέ επίθεσις των άνδρείων κατεπτόησε τάς καρδίας των άπίστων, μή άντέχοντας ούτοι εις τά θερίζοντα ξίφη των άνδρείων και μή δυνάμενοι να άντιταχθούν, κατετροπήθησαν διά της πρώτης άκρόμης έφόδου άπασαι δέ αί γύρο των όχυρώσεων αυτών ύπάρχουσαι άμικ-ξαι και ξύλα έπυρπολήθησαν, χάριτι δέ και εύδοκία του τάς έλπίδας δωροϋντος Θεού και με την κραταιάν και ως θάλασσαν άκένωτον δύναμιν του Σουλτάνου πλέον των χιλίων διεπεράσθησαν διά των ξιφών των ν.κητών μουσουλμάνων, έξακόσκι δέ περίπου γυναίκες και άνδρες, έξαγρόποδισθέντες έδέθησαν με άλύσεις.

“Οθεν, ύμεϊς, οι προς ους άπειθύνομαι, ό διακεκριμένος άφέντης και μουτεσελίμης μπέης και λοιποί πρόκριτοι, αναγγείλατε και διαδώσατε εις όλον τον λαόν την χαρμόσυνον ταύτην κατάκτησιν ήτις είναι δώρον του ύψιστου Θεού.

Έγράφη ή διαταγή αύτη έν τή στρατοπέδω Κασσάνδρας ύπ' έμου, εις όν άνετέθη ή φύ-
Συνέχεια στην 2η σελίδα

ΝΙΚΗΤΗ 25 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ — «ΑΝΤΙΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ»

ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΜΝΗΜΕΙΟΥ

ΣΑΝΑ 30.10.80. Μετά και από την σύμφωνο γνώμη της Κοινότητος και του Έκκλησιαστικού συμβουλίου, ή Έταιρεία μας προχωρεί στην ανέγερση μνημείου, στο Νεκροταφείο του χωριού μας και στην θέση του παλιού όστεοφυλάκιου όπως είχε προγραμματιστεί από πέρυση. Την χρηματοδό-

τηση του έργου, κάνει τό Υπουργείο Πολιτισμού και Έπισημιών με 100.000 δρχ. χρήματα που ζητήσαμε με έγγραφο, και που τη στιγμή αυτή βρίσκονται ήδη στο ταμείο του συλλόγου μας.

Γιά την άποπέρατωση του έργου θά χρειαστεί διάστημα λιγότερο από δύο μήνες.

ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΟ ΗΡΩΟ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ

ΣΑΝΑ 28.10.80. Κάποιοι από μας — μετά την τελετή — στάθηκε και διάβασε. ‘Η Κοινότης Σανών ύπέρ των έν πολέμοις πεσότων τέκνων της»:

ΚΡΗΜΝΙΑΝΙΩΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Δ.

(Έγινε πυροτέχνημα μαζί με τον άτομικό όπλισμό του, χειροβομβίδες, στους θαλκωνικούς πολέμους, σε άγνωστο μέρος της Μακεδονίας. Πιθανόν Κιλκίς ή Λαχανά. ‘Ηλικία 21 έτών. Κληρωτός).

ΓΚΑΝΙΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΧ.

(Μ.κρά ‘Ασία. Στο Έσκι - Σεχίρ για τελευταία φορά τον είδε ό ΚΟΥΤΣΟΛΙΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ από τους πλέον ύπερήλικες σήμερα κατοίκους του χωριού μας. Είχε την ειδικότητα άρτοποιού κι’ όπως χαρακτηριστικά μας είπε ό Μπαρμπα - Νίκος «πηγαίναμε και μας έδινε κανένα κομμάτι ψωμί». Αιχμαλωτίστηκε ή σκοτώθηκε).

ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Θ.

(Μάχη του Σκρά. Όταν όλοι γύρω του είχαν σκοτωθεί, αυτός για μιά ώρα ακόμα έξακολούθησε να μάχετε «ύπέρ τω-

μών και έστιών», όλομόναχος, μέχρι που και οι πέτρες στο άμπρι του είχαν σωθει! Κι’ έπεσεν ύπέρ πατρίδος. ‘Ηλικία 21 έτών. Κληρωτός).

ΚΩΣΤΑΝΤΟΥΔΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ.

(Σκοτώθηκε στους Βαλκανικούς πολέμους. Πιθανόν στη Μάχη του Σκρά. Κληρωτός. ‘Ηλικία 21 έτών).

ΓΡΑΜΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Θ.

(Σκοτώθηκε στη Μάχη του Σκρά. Κληρωτός. ‘Ηλικία 21 έτών).

ΔΑΓΚΙΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Α.

(Σκοτώθηκε στη Μ. ‘Ασία. Κληρωτός. ‘Ηλικία 21 έτών).

ΚΑΡΑΝΙΚΟΛΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ.

(Σκοτώθηκε στη Μικρά ‘Ασία. Κληρωτός. ‘Ηλικία 21 έτών).

ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ ΜΙΑΤΙΑΔΗΣ.

(Σκοτώθηκε στη μάχη του Σκρά. Κληρωτός. ‘Ηλικία 21 έτών).

ΧΑΪΔΕΥΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ.

(Σύρθηκε αιχμάλωτος από την περιοχή της Καβάλας στη Γερμανία μαζί με τό Μαυρου-
Συνέχεια στην 2η σελίδα

ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΟ ΗΡΩΟ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ

Συνέχεια από την 1η σελίδα
δὴ Γεώργιο — ὁ ὁποῖος ἀργότερα ἐπέστρεψε — καὶ πέθανε στὴν αἰχμαλωσία στὸ Γκέρλιτς Δ. Γερμανίας).

ΠΑΝΤΑΖΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ.

(Σκοτώθηκε στὴ Μ. Ἀσία. Κληρωτός. Ἡλικία 21 ἐτῶν).

ΜΠΕΤΣΙΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ.

(Σκοτώθηκε στὴ μάχη τοῦ Σκρά. Κληρωτός. Ἡλικία 21 ἐτῶν).

ΜΠΑΤΣΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ.

(Πέθανε σὲ στρατιωτικὸ Νοσοκομεῖο τῆς Θεσ) νίκης τὸ '17 ἀπὸ φυματίωση. Ἡ ἀρρώστια τοῦ στέρησε τὴ δόξα τῆς μάχης, ὅχι ὅμως καὶ τὴ θυσία. Ἡλικία 27 - 28 ἐτῶν. Ἐφεδρος).

ΚΟΥΤΣΟΛΙΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ.

(Κληρωτός. Ἡλικία 21 ἐτῶν. Σκοτώθηκε στὴ Γέφυρα Θεσ) νίκης στὸ κίνημα τοῦ Καμμένου).

ΚΡΗΜΝΙΑΝΙΩΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΡ.

(Συμμοριτοπόλεμος 1949. Σκοτώθηκε στὴ περιοχή Παπάδες Δράμης. Ἡλικίας 21 ἐτῶν. Κληρωτός).

ΚΡΗΜΝΙΑΝΙΩΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΧΡ.

(Ἀνηψιὸς τοῦ πρώτου τοῦ καταλόγου. Γράμμιο 1949. Ὁ ἐπικεφαλῆς τῆς Δμοιρίας θυμᾶται πῶς τὸν ἀφησε μόνον καὶ ἀμετάκλητο νὰ θάλῃ ἐναντίον τῶν ἀνταρτῶν.

«Κρημιανιώτη, πάμε νὰ φύγουμε... θὰ μᾶς σκοτώσουν ὅλους!...» «Ὅχι! Ὅπου νᾶναι ξημερώνει! Θὰ τοὺς κρατήσουμε ὡς τότε...» ἀπάντησε ἀποφασισμένος στὸν ἀνώτερό του, ἐνῶ ταυτόχρονα ἔσκιζε τὸ πουκάμισο κι' ἐπέδενε πρόχειρα τὸ τραῦμα τοῦ χεριοῦ του πού αἱμοραγοῦσε ἀσταμάτητα...

Μὰ γιὰ τὰ πέντε ἀκέφαλα πτώματα τὰ ὁποῖα ὁ ἴδιος ἐπι-

κεφαλῆς στὸ τόπο τῆς μάχης δύο μέρες ἀργότερα προσπάθησε νὰ ἀναγνωρίσει, θ' ἀργήσει ἀκόμα πολὺ νὰ ξημερώσει!

Ὁ θάνατός του δὲν ἀποδείχθηκε ἀπὸ μιὰ ἀπλὴ τυπικὴ στρατιωτικὴ διαδικασία. Ἐπίσημα φέρεται σάν ἀγνωσμένος. Ἡλικία 21 ἐτῶν. Κληρωτός).

(Διαμαντῆς Ἀθανάσιος, Μαυρουδῆς Γεώργιος, Γκωνιάς Ἀχιλλέας, Μυλωνᾶς Ἀθανάσιος. Ἐπέζησαν ἀπὸ τὴ μάχη τοῦ Σκρά καὶ στή συνέχεια ἀπὸ τὸν πόλεμο τῆς Μ. Ἀσίας ὡς ἐφεδρῶν.

Σήμερα, βρίσκονται θαμμένοι στὸ κοιμητήριό τοῦ χωριοῦ μας, ἐκτός ἀπὸ τὸν Διαμαντῆ Ἀθανάσιο ὁ ὁποῖος σὲ ἡλικία 95 περίπου χρονῶν, πάσχει ἀπὸ ἀκατάβλητα... νειάτα καὶ μιὰ ἐλαφρᾶς μορφῆς βαρικοῦα. Ὅταν συζητᾶς μαζί του δηλαδὴ δὲ χρειάζεται ν' ἀκούγε-

σε ἀπὸ τὸ διπλὸ χωριό! Οἱ τρεῖς «σαρδέλες» πού μᾶς ἔδειξε μὲ ὑπερηφάνεια στὸ ἀριστερὸ του μπράτσο σὲ μιὰ παλιά φωτογραφία, δὲν «εἶναι θαθιὸς ἀλλὰ παράσημα». Ἐμεῖς τὸ μόνον πού μᾶς μένει νὰ κάνουμε εἶναι νὰ ὑποκλιθούμε ταπεινὰ μπροστά του.

Κουτσολίχης Νικόλαος, Μπετσιᾶς Ἀριστείδης, Μπετσιᾶς Χρήστος, εἶναι οἱ ἄλλοι τρεῖς κληρωτοὶ ἐπιζήσαντες τῆς Μ. Ἀσίας. Ἀγωνίζονται κι' αὐτοὶ πάνοπλοι ἐναντίον τῶν.. γηρατιῶν!

Τὸν Κουτσολίχη Νικόλαο, χρησιμοποίησαμε καὶ σάν ἀξιόπιστη πηγὴ γιὰ νὰ συντάξουμε αὐτὸ τὸ ἀρθρο. Μαζὺ μὲ τὴν ἀπέραντη συμπάθειά μας τοῦ χρωστοῦμε κι' ἕνα μεγάλο εὐχαριστῶ. Γιὰ ὅλα!).

Ὅ,τι διαβάσατε στὶς παρενθέσεις δὲν θὰ τὸ βρεῖτε γραμμένο στὸ Ἡρῶο τοῦ χωριοῦ μας.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΠΡΟΣ ΜΙΜΗΣΗ

Πέρυσι ὁ «ΑΠΟΛΛΩΝΕΙΟΣ» μὲ ἀπόφαση τοῦ Δ.Σ. διέθεσε τὸ ποσό τῶν 90.000 δρχ. στὸ Σύνδεσμο Ἐφεδρῶν Ἀξίωματικῶν Χαλκιδικῆς στὸν Πολύγυρο, γιὰ οικονομικὴ ἐνίσχυση στὴν ἀνέγερση τοῦ ἀδριάντα, ἥρωα τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 στὴν Χαλκιδική, Παπαγεωργιάκη.

ΝΕΑ ΤΗΣ «ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ»

— Ἡ Ἱστορικὴ καὶ Λαογραφικὴ Ἐταιρεία Χαλκιδικῆς γιορτάζει ἐφέτος τὰ εἴκοσι χρόνια ἀπὸ τὴν ἰδρύσῃ της. Ὅπως μαθαίνουμε ἐτοιμάζει νὰ ἐκδόσῃ ἐορταστικὸ τεύχος, τὸ ὁποῖο θὰ παρουσιάζει τὴν δρα-

λόγοι καταστατικοὶ τοῦ συλλόγου μας συνετέλεσαν σ' αὐτό.

Τὸ ποσὸν δὲν κάλυψε φυσικὰ τὰ ἐξοδα τοῦ ἔργου, βοήθησε ὅμως πολὺ στὴν ἀποπεράτωσή του, πού σήμερα κοσμεῖ μιὰ ἀπὸ τίς ὀμορφότερες πλατεῖες τῆς Πρωτεύουσας τοῦ Νομοῦ μας μπροστά στὸ Διοικητήριον.

Βεβαίως δὲν θάταν καθόλου φρόνημο νὰ ζητούσαμε ὁποιαδήποτε ἀναγνώριση ἢ ἐπαίνους ἢ βραβεῖα γιὰ αὐτὴ μας πὴν χειρονομία, ἀλλὰ μιὰ μνηεὶα στὸ σωματεῖο μας ἀπὸ τοὺς ἀρμόδιους φορεῖς καὶ παράγοντες, θὰ ἔπρεπε τουλάχιστον νὰ εἶχε γίνει.

Κάποιο ἔγγραφο ἴσως τοῦ Συνδέσμου μὲ τὸ ὁποῖο θὰ ἀπο-

Ο ΔΡΟΜΟΣ

Φαίνεται πῶς αὐτὴ ἡ λέξη μᾶς ἔχει γίνει τελικὰ γάγγραινα.

Ἔστερα ἀπὸ δημοσιεύματα τῶν «Ζ» ἄρχισε νὰ ἀσφαλτοστρώνεται ἐπιτέλους τὸ κοιμᾶτι ἀπὸ τὴν «Κερασιά» μέχρι τὸ χωριό μας, τὸ τελευταῖο τοῦ μεγάλου δημοπρατηθέντος τὸ '71 περίπου, ἀνάμεσα στὸ Ζαγκλιβέρι καὶ τὸν Ἅγιο Πρόδρομο. Μετὰ ἀπὸ 10 χρόνια, σὰ νὰ τὸ θαρρήθηκαν ὅλοι αὐτὸ τὸ κοιμᾶτι, τὸ ἀσφαλτοστρώνουν ἔτσι νὰ μᾶς κάνουν τὸ κέφι, γιατί ὄχι; Πῶς ἄλλοιῶς θὰ τὸ ἀποφάσιζαν;

Ἄν ἀρχίσουμε νὰ ἀναφέρουμε τὰ τεχνικὰ χαρακτηριστικὰ μειονεκτήματα τοῦ δρόμου αὐτοῦ θὰ γίνουμε ἴσως βαρετοί. Ὀρισμένα ὅμως θάταν ἔγκλημα νὰ τὰ ἀποσιωπήσουμε. Τὴ χάραξη λόγου χάρη. Μιὰ χάραξη πού μελέτησαν καὶ κατασκεύασαν οἱ Γερμανοὶ γιὰ νὰ ἀποσύρουν τὰ στρατεύματά τους καὶ ἡ ὁποῖα στή συνέχεια ἐξελίχθηκε ἀπὸ μᾶς σὲ δημόσιο δρόμο. Γεμάτη στροφῆς καὶ νεροφαγώματα. Ἀνήλιες ἀνηφόρες στὶς ὁποῖες τὸ χειμῶνα, τὸ χιόνι δὲν λειώνει ποτέ! Ἀπότομες κλίσεις στὶς στροφῆς πρὸς τὰ ἔξω στὸ γκαριό τοῦ δρόμου. Στροφῆς πού δὲν χωροῦν νὰ περάσουν, οὔτε τὰ κάπως μεγάλα φορτηγά, ὅχι οἱ νταλικές καὶ τὰ πούλμαν τοῦ ΚΤΕΛ, πού παράξενο πῶς, τὰ καταφέρνουν. Σ' αὐτὲς τίς στροφῆς ἐξ' ἄλλου ἔπεσε καὶ ὁ πρῶτος τυχερὸς ὁδηγὸς πρὶν λίγες μέρες. Τυχερὸς γιατί στή κατρακύλα του βρῆκε τὰ δένδρα. Τὸ ἀτύχημα προβληματίσε «ἀρκετοὺς» οἱ ὁποῖοι σκέφτηκαν: «Μὰ αὐτὸν τὸ δρόμο ἀσ-

φαλτοστρώνουν;» καὶ κούνησαν τὸ κεφάλι τους μὲ ὑπονοούμενα.

Ἄν τὸ χειμῶνα ἀνεβεῖ καὶ κατεβεῖ κανεὶς αὐτὸν τὸ δρόμο, ὄχι μὲ μιὰ κάποια ταχύτητα, ἀλλὰ μ' ἄλυσίδες καὶ χειρόφρενο, τότε θὰ τὸν παρασημοφορήσουμε μὲ τὸ παράσημο τῆς ἀνδρείας. Ὅχι σὲ 50 χιλιόμετρα πού εἶναι στὶς κατοικημένες περιοχές, ἀλλὰ στὰ 10 νὰ κατεβεῖ, τὸ ὄριο ταχύτητας σ' ὅλη τὴ διαδρομὴ, τίποτα δὲν θὰ ἀλλάξει. Ἄν εἶναι ὅμως νὰ πηγαινοερχόμαστε μὲ 10 χιλιόμετρα τὴν ὥρα δὲν μᾶς χρειάζονται τ' αὐτοκίνητα οὔτε καὶ ὁ δρόμος! Πᾶμε μὲ τὰ πόδια. Ἡ τὰ γαϊδουράκια, πού σπανίζουν ὅλο καὶ περισσότερο! Τότε γιὰ ποιὸν ἀσφαλτοστρώνεται αὐτὸς ὁ δρόμος; Καὶ πᾶει λέγοντας...

Πίσω ἀπ' ὅλα αὐτὰ κρύβεται μιὰ μεγάλη ἀλήθεια. Ὅτι δὲν γίνεται σωστὴ δουλειά. Γι' αὐτὸ εἶμαστε ἀπόλυτα πεπεισμένοι. Ὁ Δρόμος αὐτὸς ἀσφαλτοστρωμένος στή κατάσταση πού βρίσκεται, θὰ μεταβληθῇ σὲ παγίδα θανάτου. Ἰδίως γι' αὐτοὺς τοὺς ὁδηγούς πού δὲν τὸν ξέρουν. Ὀρισμένες διανοίξεις καὶ κάποια τεχνικὰ, θάπρεπε νὰ εἶχαν γίνει. Ὅχι τίποτα ἄλλο ἀλλὰ γιὰ νὰ λέμε σοβαρὲς καὶ ὑπεύθυνες κουβέντες. Δὲν θὰ γίνει τίποτα ἀργότερα. «Οὐδὲν μονιμότερον τοῦ προσωρινοῦ». Δὲν κάνουμε μιὰ πρόχειρη λύση. Στὸ θέμα μας, δὲν χωρᾶνε πρόχειρες λύσεις. Παίζουμε μὲ τὴ ζωὴ τῶν ἄλλων. Ἐξ' ἄλλου ὅλοι μας θὰ τὸν περπατήσουμε αὐτὸν τὸ δρόμο. Δὲν εἶναι ἀνόητο νὰ

σκάθουμε τὸ λάκκο μας; Προσπαθούμε γιὰ τελευταία φορὰ (ἔστερα θᾶχουμε καὶ μεῖς ἀσφαλτο!) νὰ ἐπιστήσουμε τὴ προσοχὴ ὄλων στὰ ἐπικίνδυνα σημεῖα τὰ ὁποῖα εἶναι δυνατόν νὰ διορθωθοῦν. Ἄλλοιῶς, καλὴ τύχη. Εἶναι τὸ μόνον πού μποροῦμε νὰ σᾶς εὐχηθούμε. Ποῖος εἶναι ὁ ἐπιθλιπνός;

Καὶ κάτι γιὰ τὴν 3η MOMA. Τὸ προσωπικὸ της εἶναι πολὺ ἐρσιτικό. Ἄς μὴν ξεχνάει πῶς στὸ χωριό μας, εἶρθε γιὰ νὰ φτειάξει, ὄχι γιὰ νὰ καταστρέψει!

Ο Συγκοινωνιακὸς κόμβος τοῦ Ἁγίου Προδρόμου

Εἶχαμε καὶ παλιότερα ἀσχοληθεῖ μ' αὐτόν, μ' ἀποτελεσματικὰ νὰ μποῦν οἱ ἀνάλογες πινακίδες τῆς τροχαίας πού ρυθμίζουν ἐπὶ τέλους τὴν κυκλοφορία ἀλλὰ θὰ πρέπει κάποτε καὶ νὰ... ἀσφαλτοστρωθεῖ!

Ἄν περιμένουμε νὰ γίνει αὐτὸ στὸ τέλος τοῦ ἔργου (κακασκευὴ ὁδοῦ ΑΡΝΑΙΑΣ - ΑΓ. ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ παράκαμψη Χολομιάτα) θὰ γίνει ἴσως καὶ τό... 2000! Μετὰ Χριστὸν βέβαια. Τότε προβλέπεται νὰ τελειώσῃ ὁ δρόμος!

Εἰλικρινὰ μᾶς εἶναι ἀδιανόητο γιατί δὲν ἀσφαλτοστρώνεται;

Καὶ νὰ μὴν περνούσαμε ΟΛΟΙ ἀπὸ ἐκεῖ;

Καὶ κάτι ἀκόμη. Τί θὰ γίνει μὲ τὴν δραστὴτητα καὶ τὴ στροφή τῆς γέφυρας στὸν ἴδιο κόμβο;

Ἡ προσπέλασή της χωρὶς τὸ σχετικὸ κτυποκάρδι εἶναι ἀδύνατη καὶ ἀπὸ τίς δύο κατευθύνσεις.

Μ.ἀ ἀποφίλωση, ἕνας καθα-

ΚΡΗΜΝΙΑΝΙΩΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΧΡ.

(Ανηψιός του πρώτου του καταλόγου. Γράμμιος 1949. Ο επικεφαλής της Δημοκρατίας θυμάται πώς τον άφησε μόνο και άμετάκλητο να βάλει έναντιόν των ανταρτών.

«Κρημνιανιώτη, πάμε να φύγουμε... θά μ'ας σκοτώσουν όλους!...» «Όχι! Όπου νάσαι ξημερώνει! Θά τους κρατήσουμε ως τότε...» απάντησε αποφασισμένος στον άνωτέρό του, ενώ ταυτόχρονα έσκιζε τό που κάμισε κι' επέδενε πρόχειρα τό τραύμα του χεριού του πού αιμοραγοῦσε άσταμάτητα...

Μά για τὰ πέντε άκέφαλα πτώματα τὰ όποία ό ίδιος έπι-

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

«ΖΕΡΒΟΧΩΡΙΑ»

Μαχητικό όργανο

της Πολιτιστικής Έταιρείας

Σανών ό «ΑΠΟΛΛΩΝΕΙΟΣ»

Σανά — Χαλκιδικής

Ίδρυτής — Ιδιοκτήτης

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΣΑΝΩΝ

Ο «ΑΠΟΛΛΩΝΕΙΟΣ»

Σανά — Χαλκιδικής

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ

ΑΣΤΕΡΙΟΣ ΣΥΝΑΠΑΛΟΣ

Φιλικής Έταιρείας 45

Τηλ. 267-177

Διευθυντής Σύνταξης

ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

Σανά — Χαλκιδικής

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ

0,20 ΔΡΧ.

Συνδρομή προαιρετική

Έπιταγές — Έμβάσματα

ΔΙΑΜΑΝΤΗ ΒΑΣΙΛΕΙΟ

Σανά — Χαλκιδικής

Ταχ. διεύθυνση

Έφημερίδα «ΖΕΡΒΟΧΩΡΙΑ»

Στρατηγού Μακρυγιάννη 15

T.T. 29 — Θεσσαλονίκη

Χειρόγραφα δέν επιστρέφονται

ΟΣ» με άπόφαση του Δ.Σ. διέθεσε τό ποσό των 90.000 δρχ. στό Σύμβουλο Έφέδρων Άξιωματικών Χαλκιδικής στόν Πολύγυρο, για οικονομική ενίσχυση στην άνέγερση του άδριάντα, ήρωα της Έπαναστάσεως του 1821 στην Χαλκιδική, Παπαγεωργάκη.

ΝΕΑ ΤΗΣ «ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ»

— Η Ίστορική και Λαογραφική Έταιρεία Χαλκιδικής γιορτάζει έφέτος τά είκοσι χρόνια από την ίδρυσή της. Όπως μαθαίνουμε έτοιμάζει να εκδόσει έορταστικό τεύχος, τό όποιο θά παρουσιάζει την δραστηριότητα πού άνέπτυξε τά είκοσι αυτά χρόνια.

Τήν σύνταξη του τεύχους άνέλαθε ό Γεν. Γραμματέας της και φίλος της Έταιρείας μας, κ. Βασίλειος Πάππας.

— Έν τώ μεταξύ φαίνεται ότι ή όργάνωση του Συμποσίου Ίστορίας και Αρχαιολογίας της Χαλκιδικής αναβάλλεται για τό 1983, λόγω φόρτου σχετικών υποχρεώσεων του Ίδρυματος Μελετών της Χερσονήσου του Αίμου, του όποίου ή συμμετοχή στην όργάνωση είναι άπαραίτητη, λόγω της ειδικής πείρας.

— Η πολύ αγαπητή συνάδελφος «Αντίλαλοι της Άργαίας» άνήγγειλε, στό τελευταίο τεύχος της, ότι έτοιμάζει έκτενές άρθρο για τίς δραστηριότητες και την προσφορά της Λαογραφικής. Τό περιμένουμε με πολύ ενδιαφέρον.

Ο ΧΑΛΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΚΑΣΑΝΔΡΑΣ

Συνέχεια από την 1η σελίδα
λαξίς της Θεσσαλονίκης με άνεξαρτησίαν δράσεως, και άποστέλλεται με τόν ιδιαίτερον θεράποντά Μου Μεχμέτ άγάν. Σύν Θεφ όταν άφιχθή, σπεύσατε να ενεργήσετε κατά τά έν αυτή έκτιθέμενα.

Τη 17η Σαφέρ 1237 (14 Νοεμβρίου 1821).

λόγου μας συνετέλεσαν σ' αυτό.

Τό ποσόν δέν κάλυψε φυσικά τά έξοδα του έργου, βοήθησε όμως πολύ στην άποπεράτωσή του, πού σήμερα κοσμεί μία άπό τίς όμορφότερες πλατείες της Πρωτεύουσας του Νομού μας μπροστά στό Διοικητήριο.

Βεβαίως δέν θάταν καθόλου φρόνημο να ζητούσαμε όποιαδήποτε άναγνώριση ή έπαίνους ή βραβεία για αυτή μας πην χειρονομία, αλλά μία μινεία στό σωματείο μας από τούς άρμόδιους φορείς και παράγοντες, θά έπρεπε τουλάχιστον να είχε γίνει.

Κάποιο έγγραφο ίσως του Συνδέσμου με τό όποιο θά άποδέχονταν την δωρεά, έτσι, για τυπικούς λόγους αλληλογραφίας. Έξ άλλου, μ'ας είναι άπαραίτητο αυτό τό έγγραφο. Μία άπόδειξη!

Γιατί τά γράφουμε όλα αυτά; Γιατί πηγαίνοντας στα μεταλλεία Γερακινής να πιάσουμε «θάρδια» περνούμε καθημερινώς μπροστά από τό άγαλμα και τό καμινώνουμε με υπερηφάνεια. Οι φίλοι μας Πολυγυρινοί άς μ'ας συγχωρέσουν αυτόν τόν έγωισμό.

Όσο για τό παράδειγμα προς «μίμηση» διαλέξτε από τά δύο, όποιο θέλετε!

στις στροφές προς τά έξω στό γκαρεύ του δρόμου. Στροφές πού δέν χωρούν να περάσουν, ούτε τά κάπως μεγάλα φορτηγά, όχι οι νταλικες και τά πούλιμαν του ΚΤΕΛ, πού παράξενο πώς, τά καταφέρνουν. Σ' αυτές τίς στροφές έξ' άλλου έπεσε και ό πρώτος τυχερός οδηγός πριν λίγες μέρες. Τυχερός γιατί στη κατρακύλα του θρήκε τά δένδρα. Τό άτύχημα προβληματίσε «άρκετους» οι όποιοι σκέφτηκαν: «Μά αυτόν τό δρόμο άσ-

γι' αυτούς τούς οδηγούς πού δέν τόν ξέρουν. Ώρισμένες διανοίξεις και κάποια τεχνικά, θάπρεπε να είχαν γίνει. Όχι τίποτα άλλο αλλά για να λέμε σοβαρές και υπεύθυνες κουβέντες. Δέν θά γίνει τίποτα άργότερα. «Ούδέν μονιότερον του προσωρινοῦ». Δέν κάνουμε μία πρόχειρη λύση. Στο θέμα μας, δέν χωράνε πρόχειρες λύσεις. Παίζουμε με τή ζωή των άλλων. Έξ άλλου όλοι μας θά τόν περπατήσουμε αυτόν τό δρόμο. Δέν είναι άνόητο να

ψη Χολομόντα) θά γίνει ίσως και τό... 2000! Μετά Χριστόν βέβαια. Τότε προβλέπεται να τελειώσει ό δρόμος!

Είλικρινά μ'ας είναι άδιαγώγητο γιατί δέν ασφαλτοστρώνεται;

Και να μην περνούσαμε ΟΛΟΙ από εκεί;

Και κάτι ακόμη. Τι θά γίνει με την όρατότητα και την στροφή της γέφυρας στον ίδιο κόμβο;

Η προσπέλασή της χωρίς τό σχετικό κτυποκάρδι είναι άδύνατη και από τίς δύο κατευθύνσεις.

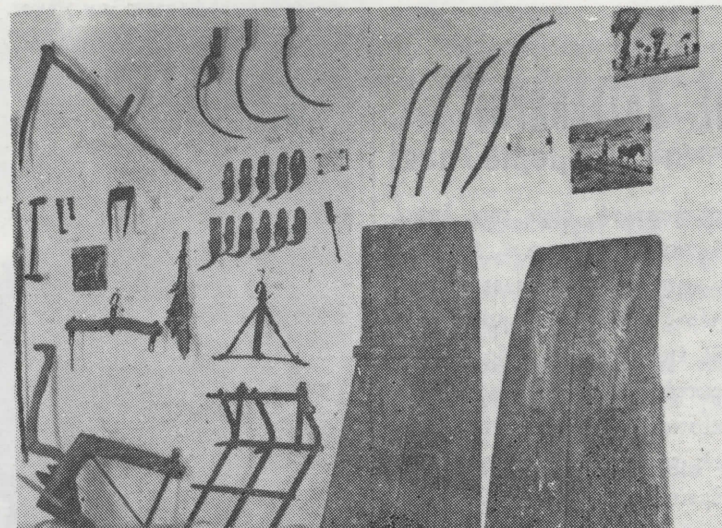
Μία άποφύλωση, ένας καθαρισμός επιβάλλεται να γίνει ΑΜΕΣΩΣ μία και ή οικονομική επιβάρυνση (την όποια θά επικαλεσθεί όποσδήποτε ή σεβαστή Νομαρχία) είναι έντελώς μηδαιμνή.

Κόψτε μερικούς θάμινους και ξερόκλαδα λοιπόν, πριν φυτέψετε όρισμένα... κυπαρίσια!

ΧΑΛΚΙΔΙΚΙΩΤΙΚΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Η αγαπητή Έκπολιτιστική Έταιρεία Άργαίας, με πρωτοβουλία της, μαγνητοφώνησε Χαλκιδικιώτικα δημοτικά τραγούδια, με συνεργασία ντόπιων τραγουδιστών και μουσικών. Είναι μία πολύ αξιόλογη συλλογή με χαρακτηριστικά τραγούδια, θά λέγαμε μία ουσιαστική συμβολή στην διάσωση της πραγματικής μουσικής παραδόσεώς μας. Τά τραγούδια αυτά μεταγράφηκαν σε κασέτες και πωλούνται στην Άργαία αντί των 200 δρχ. ή κάθε μία.

Τά «Ζερβοχώρια» συνιστούν ένθερμα την προμήθεια των τραγουδιών αυτών, γιατί πρόκειται για μία σπάνια συλλογή στην όποια δέν παρεισφύρουν μουσικές θέσεις και συστήματα έκτελέσεως άσχετα με την ντόπια μουσική μας παράδοση.

ΑΦΥΤΟΣ : 15.8.80. Άπό τά έγκαίνια του Λαογραφικού Μουσείου. Ό μερακλής (όπως γράψαμε κι' άλλοτε) πρόεδρος της Κοινότητας κ. Παυλής συνεχίζει τίς πολιτιστικές του δραστηριότητες. Πόσοι από τούς τοπικούς μας άρχοντες τόν μιμούνται όμως;

ΠΕΡΙ ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΩΝ

Σε φετεινή συνέντευξή του για πολιτιστικά θέματα, ό μεγάλος Έλληνας παλεοδόμος Γεώργιος Κανδύλης, είπε μεταξύ άλλων και τά εξής (έφημ. Η Καθημερινή, 20—1—1980):

«Νομίζω ότι με κάθε τρόπο πρέπει να βοηθήσουμε στην συντήρηση των παλαιών κτιρίων. Αυτό είναι πέραν κάθε συζητήσεως.

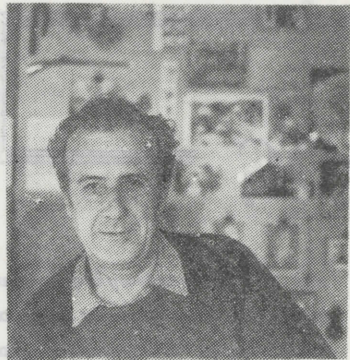
Έχω όμως κάποιον ένδοιασμό. Να μην πέσουμε στο άλλο άκρο. Δηλαδή έμεις οι Έλληνες πού γκαρεμίζουμε τά πάντα, να θέλουμε ξαφνικά να διατηρήσουμε τά πάντα.

Η έκλογή για τά διατηρητέα, πρέπει να γίνει πολύ προσεκτικά. Τά αρχιτεκτονικά μνημεία αποτελούν την εικονογράφηση της Ίστορίας μιας χώρας. Πρέπει λοιπόν να διατηρήσουμε την εικόνα αυτής της Ίστορίας χωρίς να έμποδίσουμε την εξέλιξή της. Με λίγα λόγια. Να μην πέσουμε στον υπερρομαντισμό. Κάθε παλιό δέν είναι αυτομάτως και καλό. Έκτός αυτού ή διατήρηση παλαιών κτιρίων άξιας δέν πρέπει να είναι κάτι μουσειακό. Πρέπει να υπάρχει μία δραστηριότητα μέσα σ' αυτά».

Σκέψεις

Όταν τά διάφορα μέσα ενημερώσεως (ΕΡΤ, ήμερήσιος τύπος, διαφήμιση, φυλλάδια, κ.λ.π.) μ'ας βομβαρδίζουν συνεχώς με κάθε είδους ξένη φρασεολογία και όρολογία, οι άλλοδαποι μαθηταί του SUMMER SCHOOL στο πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης τό κολοαίρι μαθαίνανε πώς: ό πληθυντικός του επιθέτου βαθύς-στό άρσενικό γένος κάνει βαθι-οί αντί βαθεις πού γνωρίζαμε ως τώρα.

Κάτι τρέχει στα γιούφτικα δηλαδή!

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΡΑΛΗΣ Ο ΖΩΓΡΑΦΟΣ

“Ένας μεγάλος καλλιτέχνης πού τίμησε τήν Χαλκιδική

Στις 10 Σεπτεμβρίου έγκαι-νάσθηκε στήν Άθήνα, στήν Έθνική Πινακοθήκη, ή ανα-δρομική έκθεση έργων του με-γάλου Χαλκιδικιώτη ζωγρά-φου Γιώργου Παράλη.

Η έκθεση πού διήρκεσε μέ-χρι τίς 31 Οκτωβρίου, ήταν έ-να σημαντικό γεγονός, μέ ιδι-αίτερη όμως σημασία γιά τήν

Βορ. Ελλάδα, διότι ο Γ. Πα-ραλής είναι ο πρώτος βορειο-ελλαδίτης ζωγράφος του ο-ποίου έργα έκτέθηκαν σέ ει-δικά οργανωμένη έκθεση στήν Έθνική Πινακοθήκη.

Γιά μās τούς Χαλκιδικιώτες ή Έκθεση αυτή έχει διπλή σπουδαότητα: Πρώτον ο ζω-γράφος ήταν συμπατριώτης

μας και δεύτερον σέ ένα μεγά-λο ποσοστό από τά έργα του παρουσιάζεται ή Χαλκιδική μας όπως τήν είδαν τά έμ-πνευσιμένα μάτια του πολυτά-λαντου αυτού καλλιτέχνη.

Στήν έκθεση παρουσιάστη-καν 130 έργα προερχόμενα ά-πό τίς συλλογές τής Έθνικής Πινακοθήκης, του Έμπορικού

Έπιμελητηρίου, του Όργανι-σμιού Λιμένος Θεσσαλονίκης, τό Μουσείο τής Τραπεζής τής Ελλάδος, τήν Πινακοθήκη του Δήμου Θεσσαλονίκης τό Τελόγλειο και πολλές άλλες ιδιωτικές συλλογές.

Παράλληλα ή Έθνική Πι-νακοθήκη κυκλοφόρησε έναν καλαίσθητο τόμο, μέ στοιχεία

βιογραφικά και κριτικά γιά τόν Γ. Παράλη, κατάλογο των έργων του και πλήθος από έ-ξαιρετικές φωτογραφίες χα-ρακτηριστικών έργων των δι-αφόρων φάσεων τής καλλιτε-χνικής εξέλιξής του ζωγρά-φου.

Η Έταιρεία μας, θεωρών-τας καθήκον της νά φέρει κον

τά τούς Χαλκιδικιώτες στήν προσωπικότητα και τό έργο του μεγάλου αυτού καλλιτέχνη έχρινε σκόπιο νά του αφιερώ-σει τήν σύντομη αυτή παρου-σίαση. (Τά στοιχεία πού χρη-σιμοποιούμε έχουν παρθη από τήν σχετική έκδοση τής Έθνι-κής Πινακοθήκης).

Βιογραφικό σημείωμα

Γεννήθηκε στις 6 Ιανουαρί-ου 1908 στον Πολύγυρο Χαλ-κιδικής, όπου πέρασε τά παιδι-κά του χρόνια. Ο πατέρας του ήταν από τήν Άθουτο και ή μητέρα του από τόν Πολύγυ-ρο. Τούς γονείς του έχασε σέ μικρή ηλικία και μετά τό δημο-τικό φοίτησε στήν Ίερατική Σχολή του Μοναστηριού τής Άγίας Άναστασίας κοντά στή Θεσσαλονίκη, πού εκπαιδευε τότε δασκάλους και ιερείς. Α-πό μαθητής σχεδίαζε, τήν από-φασή του όμως νά σπουδάσει ζωγραφική ένίσχυσε ο ζωγρά-φος Άντ. Πολυκανδριώτης, πού δίδαξε στή Σχολή σχέδι-ο.

Τό 1928 άρχισε νά φοιτά στή Σχολή Καλών Τεχνών στο έργαστήριο του Ουμβέρτου Άργυρου, τελείωσε τό 1933, και τήν ίδια χρονιά πήρε μέ-ρος στήν Διάρκη Καλλιτεχνι-κή Έκθεση του Ζαπτείου.

Κατά τή διάρκεια των σπου-δών του (1932) επισκέφτηκε τό Άγιο Όρος γιά νά μελε-τήσει τή βυζαντινή τέχνη.

ρία και τήν έργασία του αυτή παρουσίασε εκεί σέ ατομική έκθεση.

Τό 1951 ταξίδεψε γιά πρώ-τη φορά στήν Ίταλία, Γαλλία και Άγγλία γιά νά δει παλιό-τερη και σύγχρονη τέχνη.

Τό 1953 πήρε μέρος μέ 12 έργα του στήν έκθεση Μακεδό-νων ζωγράφων στήν Άθήνα στον «Παρνασσό».

Τήν ίδια χρονιά έγκατέλει-ψε τά λαδοχρώματα πού χρη-σιμοποιούσε ως τότε και άρ-χισε νά δουλεύει μέ τέμπερες.

Τό 1954 παρουσίασε 57 έρ-γα του στήν αίθουσα «Ψστιν» στή Θεσσαλονίκη.

Από τό 1954, μαζί μέ τά συνήθη θέματά του πού ήταν τά τοπία, άρχισε νά ζωγραφί-ζει έρημιες άκρογιαλιές μέ κεν-τρικό θέμα ένα γυαλόξυλο, μιá πέτρα ή ένα κόκκαλο. Από τό 1964 ως τό 1958 τοιχογρά-φησε μαζί μέ τό ζωγράφο Δ. Κεντάκα τήν αναστηλωμένη έκκλησία του Άγίου Νικολάου στήν Ακρόπολη των Σερρών.

πισκεπτόταν συχνά τά νησιά Σκόπελο, Μύκονο, Θάσο και πόλεις τής Β. Ελλάδος, άπ' όπου προέρχονται πολλά το-πία του.

Από τό 1968 περίπου ως

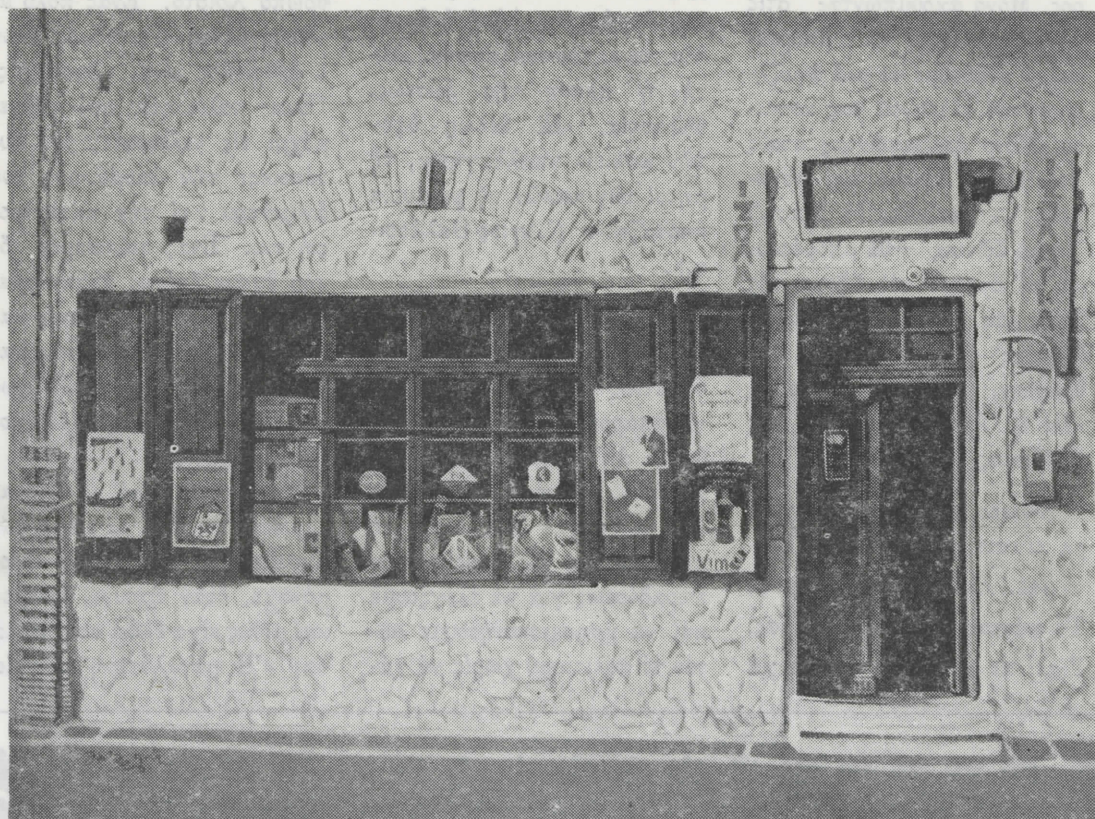
έργα του στο Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος.

Πήρε μέρος στις Πανελλήνι-ες Έκθέσεις του 1948 (έπαι-νος), 1952, 1957, 1963, 1967 1973, 1975, σέ δυό εκθέσεις

του Δήμου Θεσσαλονίκης και σέ εκθέσεις του Ύπουργείου Παιδείας στήν Αίγυπτο, Καναδά, Ίταλία, Ρουμανία, Κύ-προ και Άγγλία και σέ πολ-λές άλλες ομαδικές.

κοιταγμένα από ψηλά, πεύκα κοντά στή θάλασσα κ.λ.π.) και άφοσιώνεται στις άκρογιαλιές τής Χαλκιδικής μέ τήν έρημι-κή άνοιχτωσιά τους, τίς άσπρες άμμουδιές, τά χοχλάδια, τίς σαπισμένες θάρκες πού πεθαί-νουν μισοπαραχωμένες στον άι-μο, άγκάθια, παράξενα κούτσου-ρα και άσπρισμένα κόκκαλα. Τά χρώματά του, έγιναν πιό άπαλά, χωρίς δυνατές φωτο-σκιάσεις και αντιθέσεις και ή πινελιά πιό μικρή. Η διάθεσή του κυμαίνεται από τή μελαγ-χολία στή γαλήνη. Γιά πρώτη φορά τά έργα του απέκτησαν κάτι τό ιδιαίτερο και προσω-πικό.

Η άλλαγή αυτή συνεχίστη-κε μέ μιá σταθερή προέκταση πρós τήν άλληγορία. Τό κού-τσουρο τής άκρογιαλιάς έγινε κάτι σά φίδι, ένα ξύλο φαγω-μένο άπ' τή θάλασσα θυμίζει άλογο, ένας πλαγιασμένος κορ-μύς μέ κλώνια δίνει τήν εντύ-πωση ενός σκορπιού πού κεί-τεται ανάσκελα, ένας όγκος ά-πό θράχια μετατρέπεται σέ το-πίο άλλόκοτα παραμυθένιο. Χαρακτηριστικό έργο αυτός

τό 1913 ζωγράφησε κυρίως προσόψεις λαϊκών μαγαζιών

συνοπτική κριτική

Σχολή του Μοναστηριού της Ἁγίας Ἀναστασίας κοντά στη Θεσσαλονίκη, πού ἐκπαίδευε τότε δασκάλους και ἱερεῖς. Ἀπό μαθητῆς σχεδίαζε, τὴν ἀπόφασή του ὅμως νὰ σπουδάσει ζωγραφικὴ ἐνίσχυσε ὁ ζωγράφος Ἄντ. Πολυκανδριώτης, πού δίδαξε στὴ Σχολὴ σχέδιο.

Τὸ 1928 ἄρχισε νὰ φοιτᾷ στὴ Σχολὴ Καλῶν Τεχνῶν στὸ ἐργαστήριό τοῦ Οὐμβέρτου Ἀργυροῦ, τελείωσε τὸ 1933, και τὴν ἴδια χρονιά πῆρε μέρος στὴν Διарκή Καλλιτεχνική Ἐκθεση τοῦ Ζαππείου.

Κατὰ τὴ διάρκεια τῶν σπουδῶν του (1932) ἐπισκέφτηκε τὸ Ἅγιο Ὄρος γιὰ νὰ μελετήσει τὴ βυζαντινὴ τέχνη.

Τὸ 1937 ἐγκαταστάθηκε στὴ Θεσσαλονίκη και διορίσθηκε καθηγητῆς στὸ Κολλέγιο Ἀγαθόλια Θεσσαλονίκης, ὅπου δίδαξε σχέδιο ὡς τὸ 1970 με διακοπὴ τὰ χρόνια τῆς Κατοχῆς.

Τὸ 1940 ὡς μέλος τῆς Ἐνώσεως Ἐλεύθεροι Καλλιτέχνες συμμετείχε με τρία ἔργα του στὴν ἔκθεση πού ἔγινε στὸν Πειραιᾶ.

Τὸ 1944 παρουσίασε 15 ἔργα του στὴν «Ἐκθεση Τέχνης» στὸ «Ἀσυλο παιδιοῦ Θεσσαλο-

νων ζωγράφων στὴν Ἀθήνα στὸν «Παρνασσό».

Τὴν ἴδια χρονιά ἐγκατέλειψε τὰ λαδοχρώματα πού χρησιμοποίησε ὡς τότε και ἄρχισε νὰ δουλεύει με τέμπερες.

Τὸ 1954 παρουσίασε 57 ἔργα του στὴν αἴθουσα «Ὁστιν» στὴ Θεσσαλονίκη.

Ἀπὸ τὸ 1954, μαζί με τὰ συνήθη θέματά του πού ἦταν τὰ τοπία, ἄρχισε νὰ ζωγραφίζει ἔρημες ἀκρογιαλιές με κεντρικὸ θέμα ἕνα γυαλόξυλο, μιὰ πέτρα ἢ ἕνα κόκκαλο. Ἀπὸ τὸ 1964 ὡς τὸ 1958 τοιχογράφησε μαζί με τὸ ζωγράφο Δ. Κεντάκα τὴν ἀναστηλωμένη ἐκκλησίαι τοῦ Ἁγίου Νικολάου στὴν Ἀκρόπολη τῶν Σερρῶν.

Τὸ 1960 σχεδίασε και ἔκτισε τὸ σπίτι και ἐργαστήριό του σ' ἕνα λόφο στὴν περιοχή τῆς Πυλαίας, ἔξω ἀπὸ τὴ Θεσσαλονίκη. Τόσο τὸ σπίτι, με στοιχεῖα παραδοσιακῆς ἀρχιτεκτονικῆς και συλλογῆς λαϊκῆς τέχνης, ὅσο και ὁ κήπος, φυτεμένος με ἄγριους θάμνους και δένδρα τῆς Χαλκιδικῆς, ἀποτελοῦν μιὰ συνέχεια τῆς ζωγραφικῆς του δουλειᾶς.

Ἀπὸ τὸ 1965 ὡς τὸ 1970 ζωγράφησε τοπία κυρίως ἀπὸ τὴν Ἀθῆνα πού ὡς ἐνότητα

συνοπτικὴ κριτικὴ παρουσίαση τοῦ ἔργου του

(τὴν ἔγραψε ὁ Ντ. Χριστιανόπουλος τὸ 1976).

τὸ 1913 ζωγράφησε κυρίως προσόψεις λαϊκῶν μαγαζιῶν τῆς Θεσσαλονίκης, πού με τὸν τίτλο «Μαγαζιά και Βιτρίνες» παρουσίασε τὸ 1972 στὴν Γκαλερί «Ἄστωρ» στὴν Ἀθήνα και τὸ 1973 στὴν γκαλερί «Κοχλίας» στὴν Θεσσαλονίκη.

Τὸ 1970 παράλληλα με τίς τέμπερες χρησιμοποίησε και ἀκρυδικὰ χρώματα.

Ἐπιμέλεια: Ἰωάν. Παπάγγελος

Τὸ 1972 ἄρχισε νὰ ξαναζωγραφίζει τὰ γυαλόξυλα στὶς ἔρημες ἀκρογιαλιές σὲ μεγαλύτερες διαστάσεις.

Τὸ 1973 ἐμφανίστηκε ἡ ἀρρώστειά του.

Τὸ 1974 πῆρε μέρος στὴν ὁμαδικὴ ἔκθεση συμπαραστάσης πρὸς τὴν Κύπρο πού ὀργανώθηκε στὴν «Τέχνη» Θεσσαλονίκης με ἔργα πού ζωγράφησε γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ.

Συνέχισε νὰ ζωγραφίζει τὰ γυαλόξυλα και ἄλλα θέματα, πού τὰ πιὸ πολλὰ ἔμειναν ἀτελείωτα.

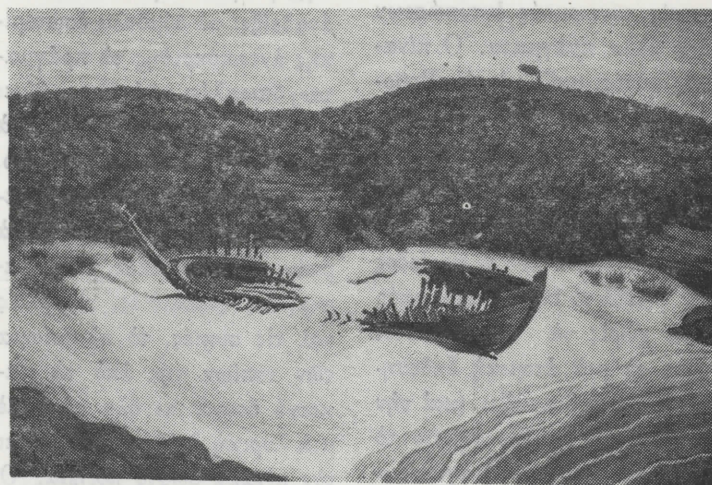
Πέθανε στὶς 5.9.1975 στὸ σπίτι του στὴ Θεσσαλονίκη και τάφηκε στὸν Πολύγυρο.

Τὸν Νοέμβριο τοῦ 1975 μαθητῆς τῆς τελευταίας τάξης πού δίδαξε ἔκαναν ἔκθεση με 27 ἔργα του στὸ κολλέγιο Ἀγαθόλια και ὁ Δῆμος Θεσσαλονίκης ὀργάνωσε ἔκθεση με 24

Διακρίνουμε τέσσερις περιόδους στὴν πορεία τοῦ Παραλή: μέχρι τὸ 1951 ἡ πρώτη, μέχρι τὸ 1965 ἡ δευτέρη μέχρι τὸ 1970 ἡ τρίτη και μέχρι τὸ 1975 ἡ τέταρτη.

πίνακά του «Ψάρια».

Στὴ δευτέρη περίοδο (1952—1965) ὁ Παραλής ἐγκατέλειψε τὸ λάδι και ἄρχισε νὰ

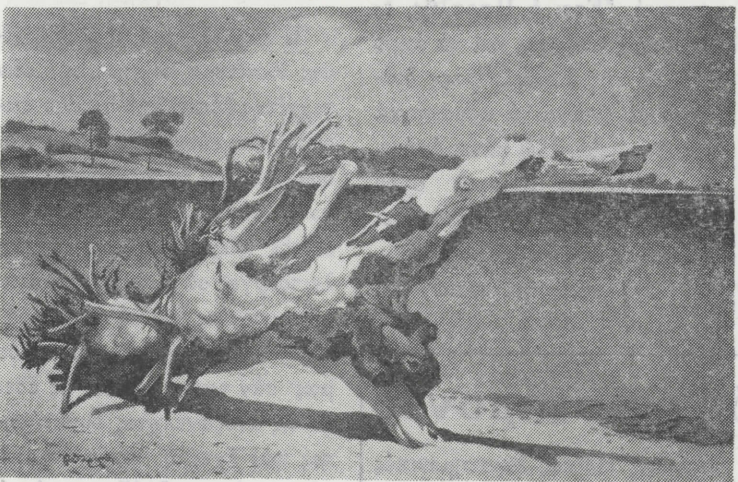
ζωγραφίζει μόνο με τέμπερα. Ταυτόχρονα στράφηκε ὀριστικά στὴν μεγάλη του ἀγάπη, τὴ Χαλκιδική. Τὸ 1954 στὴ δευτέρη ἀτομικὴ του ἔκθεση, ἐκείνο πού θάραινε περισσότερο ἦταν οἱ τέμπερές του με Χαλκιδικιώτικα τοπία και ὄχι τὰ δείγματα τῆς παλαιότερης δουλειᾶς του.

Ἀκριβῶς τὸ 1954 ζωγραφίζει τὴν «Ὁρα γαλήνης», με τὴν ὁποία κάνει ἕνα σημαντικό βῆμα: ἐγκαταλείπει τὰ τυπικὰ θαλασσινὰ και νησιώτικα τοπία (στρογγυλά λιμανάκια

απαλά, χωρίς ὀνυατες φωτοπινελιά πιὸ μικρή. Ἡ διάθεσή του κυμαίνεται ἀπὸ τὴ μελαγχολία στὴ γαλήνη. Γιὰ πρώτη φορά τὰ ἔργα του ἀπέκτησαν κάτι τὸ ἰδιαίτερο και προσωπικό.

Ἡ ἀλλαγὴ αὐτὴ συνεχίστηκε με μιὰ σταθερὴ προέκτασή πρὸς τὴν ἀλληγορία. Τὸ κούτσουρο τῆς ἀκρογιαλιᾶς ἔγινε κάτι σὰ φίδι, ἕνα ξύλο φαγωμένο ἀπ' τὴ θάλασσα θυμίζει ἄλογο, ἕνας πλαγιασμένος κορμὸς με κλώνια δίνει τὴν ἐντύπωση ἐνός σκορπιοῦ πού κείται ἀνάσκελα, ἕνας ὄγκος ἀπὸ βράχια μετατρέπεται σὲ τοπιὸ ἀλλόκοτα παραμυθένιο. Χαρακτηριστικὸ ἔργο αὐτῆς τῆς στάσης εἶναι ἕνα σύμπλεγμα κούτσουρων με τὸν τίτλο «Λαοκῶν». Ἡ εἰκονοποιία αὐτὴ χωρὶς νὰ φτάνει σὸ σύμβολο, ἐρωτοτροπεῖ με τὸν μῦθο ἢ φύση ὑφίσταται μιὰ διαδοχικὴ παραμόρφωση πού ὀδηγεῖ στὴν ἀλληγορία. Ὅλα

αὐτὰ μπορεί νὰ ἀποτελοῦν μιὰ πρωτότυπη συνεισφορὰ σὸ μὸν τέρνο και τὴν ἀφαιρετικὴ τέχνη; μπορεί ἀκόμη νὰ ὀφείλονται και στὴν ἰδιοσυγκρασία τοῦ ζωγράφου, ἂν και ὁ ψυχικὸς κόσμος τοῦ Παραλή εἶναι ἀπλὸς και γτόμπρος και, κατὰ τὴ γνώμη μου, ξένος πρὸς τὴν ἀλληγορικὴ ἔκφραση. Νομίζω ὅτι ἡ στάση αὐτὴ δὲν ἀντιπροσωπεύει τὸν καλύτερο Παραλή. Ἀντίθετα, θεωρῶ σὰν πολὺ πιὸ ἀντιπροσωπευτικὰ ὀρισμένα ἄλλα ἔργα του, στὰ ὁ-

νίκης» πού ὀργάνωσε μαζί με τοὺς ζωγράφους Γ. Βακαλό, Χ. Λεφάκη, Π. Ρέγκο. Τὸ 1947 ἔκανε τὴν πρώτη ἀτομικὴ του ἔκθεση με 58 ἔργα, ὀργανωμένη ἀπὸ τὸν Σύλλογο Ἀποφοίτων Βαλαγιάννη στὴ Σχολὴ τους στὴ Θεσσαλονίκη.

Τὸ 1950 ζωγράφησε ἀρχοντικά και ἐκκλησιές στὴ Καστο

και με τὴν ὀνομασία «Λόφοι και ἀκρογιαλιά τῆς Κασσάνδρας» παρουσίασε τὸ 1969 στὸ Ἰνστιτούτο Γκαϊτε στὴν Ἀθήνα και τὸ 1970 στὸ ἴδιο Ἰνστιτούτο στὴ Θεσσαλονίκη.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὴ Χαλκιδική, ἰδιαίτερη πατρίδα του, ὅπου ἐπήγγαινε συχνά γιὰ νὰ ζωγραφίσει ἀπὸ τὸ 1939 και ἔξῃς ἐ-

Μιά πρωτότυπη φωνή — από τὸ "Ἁγιον" Ὄρος —

Πρωτότυπη πράγματι ἡ φωνή πού μᾶς ἤρθε ἀπὸ τὴν Μονὴ Γρηγορίου τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Μὲ ἕναν συνδυασμὸ πρωτοτυπίας ἐντελῶς ἀπροσδόκητο. Ἀσυνήθιστη ἡ Ἑλληνικὴ γραμματεία σήμερα ἀπὸ τέτοια ἀγειορικά κείμενα. Ἀλλὰ ἐντελῶς ἀσυνήθιστος ὁ ἄνθρωπος πού μᾶς ἔδωσε σταγόνες ἀπὸ τὴν σοφία του. Ὁ ἱερομόναχος Σημε-

ών Γρηγοριάτης, ἐκ πρώτης δ' ὡρας, εἶναι ἕνας συμπαθὴς νέος μοναχός, ἕνας ἀπὸ τοὺς ἑκατοντάδες νεαροὺς μοναχοὺς πού κατακλύζουν τὰ τελευταῖα χρόνια τὸ Ἁγιον Ὄρος, μέτοχος καὶ αὐτὸς τῆς Ἀγιορειτικῆς Ἀναγεννήσεως. Καταγωγή του: τό... Περού τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς. Γνώρισε τὴν Ὁρθοδοξία στό Παρίσι ὅπου σπούδαζε ζω-

γραφικὴ, συμπλήρωσε τὴν γνωριμία του στὴν Ἀθήνα καὶ πρὶν μερικά χρόνια ἔγινε μοναχὸς στὴν Μονὴ Γρηγορίου τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Τὸν γνωρίσαμε νὸς μοναχό, νὰ ἀσχολεῖται μὲ τὴν

ζωγραφικὴ κατὰ τὰ Βυζαντινὰ πρότυπα, νὰ μελετᾷ «μυστικὴ θεολογία» καὶ νὰ ἀσκεῖ τὸ μοναχικὸ διακόνημα τοῦ «Κολλυβά». Προϋποθέσεις ἀριστες γιὰ τὴν συγγραφή κειμένων γεμάτων μὲ

τὴν φανατικὴ θρησκοληψία τῶν συνεπαρμένων νεοφωτιστῶν.

Στὸ φετεινὸ τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ «Ὁ Ὅσιος Γρηγόριος» πού ἐκδίδει ἡ Μονὴ Γρηγορίου δημοσιεύονται καὶ δυὸ κείμενα τοῦ ἱερομ. Σημεών. Χαρακτηριστικὰ δείγματα τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ. Γεμάτα ζωὴ, δξύτατη παρατηρητικότητα, ρεαλισμὸ, ἀνιση ἐκφράσεως

καὶ μὲ μιὰ χαριτωμένη παρουσίαση τῆς Χριστιανικῆς πραγματικότητας μὲ Ἑλληνικὸ μάτι καὶ τῆς Ἑλληνικῆς σκέψεως μὲ Χριστιανικὸ στόμα.

Δὲν μπορούμε νὰ ἀντισταθούμε στὸν πειρασμὸ καὶ παραθέσουμε ἕνα τμῆμα τοῦ ἀρθρου του μὲ τίτλο: «Ἡ σημασία τῆς Ἑλληνορθόδοξου Παραδόσεως στὴν ἐποχὴ μας».

Ἐπιμέλεια: Ἰωακ. Παπάγγελος

Ὅσο ὁ καιρὸς περνᾷ αὐτοὶ πού πιστεύουν εἶναι κυρίως οἱ διανοούμενοι, πού μετὰ ἀπὸ μιὰ PRISE DE CONSCIENCE (συνειδητοποίηση) γίνονται ὀρθόδοξοι. Ὁ πολὺς κόσμος παρασύρεται καὶ ἀδιαφορεῖ.

Ἔρχεται ὁ τουρισμὸς στὸ χωριὸ καὶ μετὰ ἀπὸ λίγα χρόνια σχεδὸν σθῆνεται ἡ πίστη, ἀλλοιώνεται ἡ μορφή τοῦ χωριοῦ ἀλλάζει καὶ ἡ ζωὴ (ἂν καὶ πιστεύω ὅτι ὁ Ἕλληνας, ἄθεος νὰ γίνε, θρησκὸς μένει). Οἱ πόλεις στὴν Ἑλλάδα γίνονται κάθε μέρα πιὸ ἀσχημες, ψεύτικες καὶ ἀδίωτες, ἀλλὰ νὰ μὴν παραπονοιάμαστε, ἡ ἀρχιτεκτονικὴ, ὅπως καὶ ἡ γλῶσσα, εἶναι μιὰ ἐκφραση τῆς ζωῆς πού κάνουμε. Χάνουμε τὸν Χριστό, χάνουμε τὸν ἄξονα.

Πῶς μπορούμε νὰ ζοῦμε μὲ σα στὸ τσιμέντο, σὲ πολυόρφες πολυκατοικίες σ' αὐτὸν τὸν κόσμο, πού ὅσο πάει καταγτάει πιὸ ἀπάνθρωπος καὶ νὰ μείνουμε ὀρθόδοξοι; Τὸ τσιμέντο εἶναι ἕνα μοντέρνο ὀλικὸ πού

ἐκφράζει τὴν ἐποχὴ μας, ὅπου τὰ πάντα ἔχουν γίνε σκόνη. Ἀπὸ αὐτὸ τὸ τσιμέντο θγαίνουν πλέον οἱ νέοι πού κουρασιμένοι, ταλαιπωρημένοι καὶ ἀπογοητευμένοι ἀπὸ τὴν ζωὴ, σήμερα αὐτοκτονοῦν. Ἀπὸ αὐτὸ τὸ τσιμέντο θγαίνουν ἐπίσης οἱ νέοι μοναχοὶ πού σήμερα γειμίζουν τὸ Ἁγιον Ὄρος. Μόνο ἀκουμπώντας στίς ποικίλες πέτρες θὰ μπορούμε νὰ σταθούμε σὲ μιὰ ἀναζητήτηση τοῦ ἀληθινοῦ μᾶς κορμινοῦ. Μόνο ἀκουμπώντας στοὺς ποικίλους Ἁγίους καὶ μοναχοὺς — νεκροὺς, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ζῶντες — θὰ μπορέσουμε νὰ θροῦμε τὸν ἄξονα τῆς ζωῆς μας. «Φῶς μὲν μοναχοὶς ἀγγελοῖ· φῶς δὲ πάντων ἀνθρώπων, μοναδικὴ πολιτεία», λέει ὁ Ἁγιος Ἰωάννης τῆς Κλίμακος.

Σήμερα οἱ ἄνθρωποι ἔχουμε κέντρο καὶ ἄξονα τὸν ἑαυτὸ μας. Ἀλλὰ ποιὸν ἑαυτὸ μας; Τὸ φάντασμα τοῦ ἑαυτοῦ μας. Γιατί καὶ αὐτὸν τὸν ἔχουμε χά-

σει. Ὁ φόβος τοῦ θανάτου μᾶς κυριεύει. Τί λέγω τοῦ θανάτου; Τῆς Ἰδίας τῆς ζωῆς! Σ' αὐτὴ τὴν «ἀνθρωπιστικὴ» «κοινωνία» βασίζομαστε στὸν ἑαυτὸ μας καὶ ὄχι στὸν ἄλλο. Ὑπερήφανα κλεινόμαστε στὸν ἑαυτὸ μας, παραπλανημένοι μὲ τὴ φρεναπάτη νὰ γίνουμε θεοὶ χωρὶς τὸν Θεό. Αὐτὴ ἡ πρώτη μᾶς ἀρρώστεια. Αὐτὴ ἡ ἀμαρτία τῶν πρωτοπλάστων. Αὐτὴ ἡ πλάνη τῆς Δύσεως. Φιλαυτία. «Εἰ θέλεις ὕψὲ τῶν κακῶν ἀπαλλαγῆναι, τῆ μητρὶ τῶν κακῶν τῆ φιλαυτία ἀπόταξαι». (Ἁγιος Θαλάσιος).

Ὁ Δυτικὸς πολιτισμὸς εἶναι ἕνα ἀδιέξοδο, ἕνας πολιτισμὸς θανάτου. Δὲν λέγω ἔμως νὰ τὸν ἀπαρρίψουμε ἢ νὰ ἀπομονωθούμε ἀπ' αὐτόν. Αὐτὸ εἶναι ἀδύνατο, «ἀμαρτία ἢ ἀπουσία ἀπὸ τὸ παρόν». Μιλᾷω γιὰ τὴ σημασία τῆς Ἑλληνορθόδοξου παραδόσεως γιὰ νὰ ἐλέγξουμε καὶ νὰ χρησιμοποιήσουμε αὐτὸν τὸ πολιτισμὸ χωρὶς νὰ χά-

σουμε τὴν Ἑλληνικὴ καὶ ἀνθρώπινὴ μᾶς ταυτότητα. Ὁ ἴδιος ὁ πολιτισμὸς πρέπει νὰ γίνε ὄργανο γιὰ νὰ κηρύξουμε τὴν Ὁρθοδοξία. Μπορεῖ ἀκόμα νὰ μᾶς βοηθήσει νὰ καταλάβουμε τὸν σύγχρονο ἄνθρωπο. Οἱ δυτικοὶ ἔχουν ἕνα πολιτισμὸ πού βασίζεται στὸν ἄνθρωπο καὶ ὄχι στὸν Θεᾶνθρωπο Χριστό. Ἐνας πολὺ ἀναπτυγμένος πολιτισμὸς ὅπου ὁ ἄνθρωπος εἶναι δυστυχῆς. Ἐνας πολιτισμὸς πού φθάνει μέχρι τίς τελευταῖες του συνέπειες: τὴν ἀπομόνωση τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν καταστροφή του. Ἐνας πολιτισμὸς ὅπου ἔχουν ἐπίσης ἀναπτυχθεῖ πολλές εὐαίσθητες, λεπτές καὶ εὐλιχνεῖς ψυχές πού τὸν κατήγγειλαν μὲ προφητικὴ φωνή. Παρ' ὅλα αὐτὰ οἱ δυτικοὶ ἔχουν πολιτισμὸ.

Μπορῶ μὲ χαρὰ νὰ ἐπαναλαμβάνω καὶ ἐγὼ τὰ λόγια πού ἀκουσα ἀπὸ ἕνα Σέρβο ἱερομόναχο, ὅταν ἤμουνα δόκιμος καὶ μόλις εἶχα ἔλθει στὴ Ἑλλάδα: «Ἡ μεγαλύτερη εὐλογία

τῆς ζωῆς μου εἶναι ὅτι ἔχω ζήσει στὴν Ἑλλάδα. Μόνο πού ἐδῶ πρέπει νὰ ἔχει κανεὶς αὐτιά γιὰ νὰ ἀκούσει». Ὑπεργαπῶ τὴν Ἑλλάδα, τὴν ἀγαπῶ καὶ μὲ ὅλα τὰ ἐλαττώματά της. Πρέπει ὅμως μὲ θλίψη νὰ ὁμολογήσουμε ὅτι ἡ Ἑλλάδα, φορέας μᾶς μεγάλης καὶ ἀτέρμονης παραδόσεως, κινδυνεύει νὰ διαμορφώσει ἕναν ὀλέθριο πολιτισμὸ, ὅσο ἀρνεῖται τὴν παράδοσή της. Πολλοὶ Ἕλληνες ὑπερυψώνουν τὸν ἀρχαῖο Ἑλληνικὸ πολιτισμὸ καὶ ἀγνοοῦν τὴν ὀρθόδοξήν παράδοση. Προσκολλῶνται ἀνεπιφύλακτα στὸ Ἀναγεννησιακὸ πολιτιστικὸ πνεῦμα. Λάθος νὰ λέμε ὅτι ἡ Ἀναγέννηση εἶναι μιὰ ἀναγέννηση τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πνεύματος. «Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες θεολογοῦσαν». Ὁ Ἀναγεννησιακὸς πολιτισμὸς εἶναι ἀπλῶς μιὰ θαρραλικὴ παρερμηνεία τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος. Ἀρκεῖ νὰ διαβάσει κανεὶς τὴν Ἰλιάδα γιὰ νὰ καταλάβει ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες δὲν ἔκα-

ναν θῆμα χωρὶς ἀναφορά στοὺς θεοὺς. Ἀντίθετα μὲ τοὺς οὐμανιστὲς τῆς Δύσεως, οἱ ἀρχαῖοι δὲν ἦταν ὀρθολογιστὲς. Οἱ οὐμανιστὲς πιστεύουν σὲ ἀφηρημένες ἰδέες καὶ κρύβονται πίσω ἀπ' αὐτές. Οἱ Ἕλληνες πίστευαν σὲ συγκεκριμένες μορφές καὶ τίς ἐρωτεύονταν.

Πιστεύω ὅτι ὁ ἀρχαῖος Ἑλληνικὸς πολιτισμὸς ἦταν μιὰ χρυσαλλίδα καὶ ἔπρεπε νὰρθεῖ ὁ Χριστὸς νὰ τῆς δώσει φτερά, νὰ τῆ μεταμορφώσει, νὰ τὴν κάνει πεταλούδα. Γι' αὐτὸ προσκόλλησε στὸ Δυτικὸ πολιτισμὸ καὶ ἀρνηση τῆς παραδόσεως σημαίνει ὄχι μόνον ἀρνηση τῆς Ὁρθοδοξίας, ἀλλὰ καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ἦταν τῶν πατέρων μας συνήθεια (ἂν καὶ Περουβιανός, χωρὶς ἑλληνικὸ αἷμα αἰσθάνομαι Ἕλληνας, ἐπειδὴ εἶμαι Ὀρθόδοξος) ἢ στοὺς Ἁγίους καὶ μοναχοὺς ἀναφορὰ καὶ τιμὴ. Ἡ ἐσωτερικὴ νοερά καρδιακὴ προσευχὴ παραμένει ἢ ὄντως ἐρωτικὴ πράξη.

Συνέχεια ἐκ τῆς προηγουμένης. ποῖα τὸ ἀλληγορικὸ καὶ μυθικὸ στοιχεῖο ἀτονεῖ καὶ δυναμώνει ἢ ρεαλιστικὴ συγκρίνη-

προπολεμικῆς καπελοῦς καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη τὸ ἀμαξάκι τοῦ δόσατζη μὲ τὰ 1001 εἶδη. Τὸ παλιὸ μὲ τὸ νέο μπλέκονται σ'

πλέον σὲ λαϊκὸ, ἐνῶ ἡ τέχνη του ὀλοκληρώνεται: στὴν πιὸ μεστή τῆς ἐκφραση. Τὸ «Παντοπωλεῖο», τὸ «Σκου

κάθε μέρα πιά άσχημες, φεύ-
τικές και άδίωτες, αλλά νά
μήν παραπονοιάμαστε, ή άρχι-
τεκτονική, όπως και ή γλώσσα,
είναι μία έκφραση τής ζωής
πού κάνουμε. Χάνουμε τόν Χρι-
στό, χάνουμε τόν άξονα.

Πώς μπορούμε νά ζούμε μέ-
σα στό τσιμέντο, σέ πολυόρφες
πολυκατοικίες σ' αυτόν τόν κό-
σμο, πού όσο πάει καταγτάει
πιό άπάνθρωπος και νά μείνου-
με όρθόδοξοι; Τό τσιμέντο
είναι ένα μοντέρνο ύλικό πού

ποικίλος Άγιός και μονα-
χός — νεκρός, έν Χριστώ
Ίησού ζώντες —θά μπορούμε
νά θρούμε τόν άξονα τής
ζωής μας. «Φώς μέν μοναχός
άγγελος: φώς δέ πάντων άν-
θρώπων, μοναδική πολιτεία»,
λέει ό "Άγιος Ίωάννης τής
Κλίμακος.

Σήμερα οί άνθρωποι έχου-
με κέντρο και άξονα τόν έαυ-
τό μας. Άλλά ποιόν έαυτό μας;
Τό φάντασμα τού έαυτού μας.
Γιατί κι αυτόν τόν έχουμε χά-

μητρί τών κακών τή φιλαυτία
άπόταξαι». ("Άγιος Θαλάσσι-
ος).

Ό Δυτικός πολιτισμός είναι
ένα άδιέξοδο, ένας πολιτισμός
θανάτου. Δέν λέγω όμως νά
τόν άπαρρίψουμε ή νά άπομονω-
θούμε άπ' αυτόν. Αυτό είναι
άδύνατο, «άμαρτία ή άπουσία
άπό τό παρόν». Μιλάω για τή
σημασία τής Έλληνορθόδοξου
παραδόσεως για νά έλέγξουμε
και νά χρησιμοποιήσουμε αυ-
τόν τό πολιτισμό χωρίς νά χά-

νέπειες: τήν άπομόνωση τού
άνθρώπου και τήν καταστρο-
φή του. "Ένας πολιτισμός έ-
που έχουν επίσης άναπτυχθεί
πολλές ευαίσθητες, λεπτές και
ειλικρινείς ψυχές πού τόν κα-
τήγγειλαν μέ προφητική φω-
νή. Παρ' όλα αυτά οί δυτικοί
έχουν πολιτισμό.

Μπορώ μέ χαρά νά έπανα-
λαμβάνω και έγώ τά λόγια πού
άκουσα από ένα Σέρβο ιερο-
μόναχο, όταν ήμουνα δόκιμος
και μόλις είχα έλθει στη Έλλά-
δα: «Η μεγαλύτερη εύλογία

λιτισμό κι άγνοούν τήν όρθό-
δοξη παράδοση. Προσκολλών-
ται άνεπιφύλακτα στό "Ανα-
γεννησιακό πολιτιστικό πνεύ-
μα. Λάθος νά λέμε ότι ή "Ανα-
γέννηση είναι μία άναγέννη-
ση τού άρχαίου Έλληνικού
πνεύματος. «Οί άρχαίοι "Ελ-
ληνες θεολογούσαν». Ό "Ανα-
γεννησιακός πολιτισμός είναι
άπλως μία βαρβαρική παρερ-
μηνεία τής άρχαίας Έλλάδος.
Άρκει νά διαβάσει κανείς τήν
Ίλιάδα για νά καταλάβει ότι
οί άρχαίοι "Ελληνες δέν έκα-

προσκόλληση στό Δυτικό πολι-
τισμό κι άρνηση τής παραδό-
σεως σημαίνει όχι μόνο άρνη-
ση τής Όρθοδοξίας, αλλά και
τού Έλληνισμού.

"Ήταν τών πατέρων μας συ-
νήθεια (έν και Περουδιανός,
χωρίς έλληνικό αίμα αισθά-
νομαι "Ελληνας, έπειδή είμαι
Όρθόδοξος) ή στους Άγίους
και μοναχούς άναφορά και τι-
μή. Η έσωτερική νοερά καρ-
διακή προσευχή παραμένει ή
όντως έρωτική πράξη.

Συνέχεια εκ τής προηγούμενης.
ποια τό άλληγορικό και μυθι-
κό στοιχείο άτονεί, και δυνα-
μώνει ή ρεαλιστική συγκίνη-
ση. Λ.χ. ή «Ψρα γαλήνης»
είναι μία άμμουδιά, όπου ξε-
χωρίζουν λίγα θότσαλα, λίγα
χόρτα και μερικά ξερόκλαδα.
Τό αίσθημα τής γαλήνης ύπο-
βάλλεται μέ τήν πιστή άνα-
παράσταση και τό άπαλό χρώ-
μα, χωρίς έξωρεαλιστικές προ-
εκτάσεις ή παραμορφώσεις,
χωρίς συνειρμούς έντυπώσεων
άπό άλλα πράγματα. Ό πίνα-
κας αυτός, μαζί μέ τά «Βούρ-
λα», τό «Ματαιότης και θλί-
φες» και μερικούς άλλους, έκ-
φράζει τόν καλύτερο Παραλή
αυτής τής περιόδου.

Είναί κρίμα πού ή περίοδος
αυτή μετά τό 1954 έμεινε σκόρ-
πια, χωρίς νά παρουσιαστεί
ποτέ σέ μία άτομική έκθεση.
Ευτυχώς τή διασώζει (και τήν
έριμνηεύει) ως ένα σημείο τό
ανάτυπο τής «Διαγωνίου»
(1959), μέ τό δοκίμιο τού Ή-
λία Πετρόπουλου και τήν άν-
τιπροσωπευτική είκονογράφη-
ση.

Η τρίτη περίοδος (1966 -
1970) — πού ό Παραλής τής
έδωσε τόν τίτλο «Λόφοι και
άκρογιάλια τής Κασσάνδρας»
— αντιπροσωπεύει τήν πιό γό-
νιμη και προσωπική δουλειά
του, όπου ή άγάπη του για τή
Χαλκιδική δίνεται μ' ένα κοι-
ταγμα όλότελα προσωπικό. Η
έκθεσή του στό Ίνστιτούτο
Γκαίτε τής Αθήνας (1969)
και τής Θεσσαλονίκης (1970)

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΡΑΛΗΣ Ο ΖΩΓΡΑΦΟΣ

μάς έδωσε τήν εύκαιρία νά
χαρούμε τή θαυμάσια αυτή δη-
μιουργία. Χωρίς πλέον άλληγο-
ρικές προεκτάσεις ό Παρα-
λής, μέ μία προσπάθεια «νά
αναδείξει σέ σύμβολα έσωτερι-
κής ανταπόκρισης τά πράγμα-
τα», όπως λέει κι ό ίδιος, δίνει
μέ καταπληχτική άνεση μία
Κασσάνδρα όλότελα δική του,
μέ τις άμμουδιές της, τούς πα-
ραθαλάσσιους δρόμους της, τά
ρυάκια, τά λοφάκια, τά χωρά-
φια, τις ξερολιθιές, τις έλιές
και τις συκιές, τό παισίωμα
των τοπίων της από τά μα-
κρινά βουνά: κι όλα αυτά μέ
μία λυρική διάθεση πού κάνει
τόν πίνακα σωστό ποίημα. Ό
Παραλής δέν είναι ό περαστι-
κός ζωγράφος πού στήνει τό
καθαλέτο του σ' ένα τοπίο πού
τού έκανε έντύπωση: είναι ό
ίδιος ό κάτοικος πού αγαπάει
τόν τόπο του και τόν ζωγραφί-
ζει μέ μεράκι: είναι κομμάτια
άπό τήν όμορφιά τού έαυτού
του. Σέ μία προσπάθεια νά
ξεπεραστεί τό γλυκερό και τό
γραφικό, εκφράζονται χαμη-
λόφωνες ανθρώπινες καταστά-
σεις: μελαγχολία, αίσθηση τής
ματαιότητας, έρημιά, γαλήνη,
τρυφερή διάθεση. Οί «Έλιές»,
οί «Λοφοσειρές», οί «Λοφοπλα-

γίες», τά «Ραχώνια», ή «Λο-
φοσειρά», ή «Λυρική θλάστη-
ση», τό «Δειλινό», ό «Ήχος
χλόης», ή «Δομή και άποδο-
μή», καθώς και πολλά άλλα
τής ίδιας περιόδου άποτελούν
θαυμάσια παραδείγματα τής
ώριμότητας πού ξεχειλίζει ά-
πό τήν τελευταία δουλειά τού
καλλιτέχνη.

Άς σημειωθεί ότι όλη ή
τρίτη περίοδος συμπίπτει μέ
τή μελαγχολική προσπάθεια
τού Παραλή νά μείνει σταθε-
ρός στην παραδοσιακή του τέ-
χνη και τεχνική, όταν γύρω
του όργιάζε ή άφηρημένη τέ-
χνη και ή όργανωμένη προβο-
λή της. Επιδιώκοντας νά πά-
ρει κουράγιο από τόν ίδιο τόν
έαυτό του ό Παραλής, μπόρε-
σε νά φτάσει στα πιό βαθιά
κοιτάσματα τού έαυτού του και
νά πιαστεί μέ όλες τις ρίζες
του από τή γή του. Τά τοπία
αυτής τής περιόδου, πέρα από
τή γραφικότητα και τήν ποιή-
ση πού τά χαρακτηρίζει, άπο-
τελούν τήν κατάκτηση τής ά-
λήθειας τού έαυτού του και
τού τόπου του. Από τήν άπο-
ψη αυτή ό Παραλής είναι
κατ' έξοχήν Έλληνας καλλι-
τέχνης.

Η τέταρτη περίοδος (1971

- 1975), πού κόπηκε άπότομα
άπό τήν έπάρατη νόσο, καλύ-
πτει ένα άλλο θέμα, τά «μαγα-
ζιά και τις διτρίνες» τής Θεσ-
σαλονίκης, θέμα πού είχε άπα-
σχολήσει τόν Παραλή και πα-
λαιότερα, αλλά πού μόλις τώ-
ρα βρήκε τήν ολοκλήρωση και
τή δικαίωσή του (έκθέσεις:
Αθήνα 1972 στην «ASTOR»
GALLERY, Θεσσαλονίκη,
1973 στη γκαλερί «Κοχλίας»).
Παλιές άναμνήσεις από χαρι-
τωμένες διτρίνες και παλιά
μαγαζάκια μπλέκουν μέ πρόσ-
φατες έντυπώσεις από τά πολύ
χρωμα πλαστικά πού κατέ-
κλυσαν τά τελευταία χρόνια
τήν αγορά. Από τή μία μεριά
ή έγκαταλειμμένη διτρίνα μιας

προπολεμικής καπελούς κι ά-
πό τήν άλλη τό άμαξάκι τού
δοσατζή μέ τά 1001 είδη. Τό
παλιό μέ τό νέο μπλέκονται σ'
ένα γοητευτικό χαρμάνι, όπου
τά διάφορα μικροαντικείμενα
τής καθημερινής χρήσεως έπι-
βεβαιώνουν τή χαρά τής ζωής
και τή μελαγχολία τού χρό-
νου. Ζωγραφισμένα μέ τήν έ-
δια ύπομονή και τά μαγαζάκια
αυτά, όπως και τά τοπία τής
Κασσάνδρας, δίνουν τήν αίσθη-
ση μιας πραγματικά λαϊκής
τέχνης, λαϊκής όχι μόνο στη
διάθεση αλλά και στην τεχνι-
κή, άν παραδεχτούμε ότι τό
άληθινά λαϊκό εκφράζεται κυ-
ρίως μέ τό μεράκι και τήν ύ-
πομονή. Έτσι ό Παραλής, έ-
νώ στους «Λόφους και τά άκρο-
γιάλια τής Κασσάνδρας» δια-
τηρούσε έντονα τά προσωπικά
του στοιχεία, έδώ κάνει ακόμη
ένα βήμα πιό μπροστά στην
προσπάθειά του νά βουτήξει
βαθύτερα στη λαϊκή νερομάνα.
Τό έλληνικό μετουσιώνεται

πλέον σέ λαϊκό, ένώ ή τέχνη
του ολοκληρώνεται: στην πιό
μεστή τής έκφραση.
Τό «Πανοπωλείο», τό «Σκου-
πάδικο», τά δύο «Φρουτάδικα»,
τό «Καπελάδικο» και ή «Λαϊ-
κή κουζίνα» άποτελούν τά κα-
λύτερα δείγματα τής περιόδου
αυτής.

Αυτή, μέ δυό λόγια, είναι ή
πορεία τού Παραλή: μία βαθ-
μιαία ώριμότητα, πού άρχισε
χωρίς έκπλήξεις αλλά κατέλη-
ξε σέ ώραία έπιτεύγματα, άν-
τίθετα μέ ό,τι συμβαίνει συή-
θως μέ τούς πιό πολλούς, πού
δίνουν στην άρχή τόν καλύτε-
ρο έαυτό τους και μετά άρκούν
ται: νά έπαναλαμβάνονται.

Η συμβολή τού Παραλή εί-
ναι ιδιαίτερα σημαντική: σάν
τεχνίτης έδωσε ένα σπάνιο πα-
ράδειγμα ευσυνείδητης λεπτο-
δουλειάς και ύπομονετικής τέ-
χνης: σάν ψυχικός χώρος μάς
έδειξε πώς ή άληθινή τέχνη
λειτουργεί σά μία προσπάθεια
αυτογνωσίας και σάν ένα κρά-
τημα από τις ρίζες τού τόπου
μας: σάν τεχνοτροπία μάς έδει-
ξε τις άνεξάντλητες δυνατότη-
τες πού έχει ή παραδοσιακή
τέχνη νά συνδυάζεται μέ τό
μοντέρνο (τό ρεαλιστικό μέ τό
τίποτα γίνεσαι ύπερρεαλιστι-
κό). Έτσι, χάρη στον Παρα-
λή και τούς άλλους ή παραδο-
σιακή τέχνη γνώρισε στη Θεσ-
σαλονίκη σημαντική (έστω και
όψιμη) άνθιση και πρόσθεσε
άκόμη ένα κεφάλαιο στην τέ-
χνη τού τόπου μας.

Πρόκληση πρός έπιστήμονες

Η Χαλκιδική έχει τήν τιμή
νά έχει πλήθος έπιστήμονες,
σέ ποικίλους κλάδους: Θεολό-
γους, Ίατρούς, Δικηγόρους,
Γεωπόνους Άξιωματικούς, Γυ-
μναστές, Γεωλόγους, Μηχανι-
κούς, Διδασκάλους, Οίκονομο-
λόγους, Δασολόγους και πλη-
θος άλλες ειδικότητες.

Και έρωτάμε: Πόσοι από
τούς έπιστήμονες αυτούς έθε-

σαν τις ειδικές έπιστημονικές
γνώσεις τους στην ύπηρεσία
τής Χαλκιδικής μας, προσφέ-
ροντας μία ειδική έπιστημονι-
κή μελέτη για τό καλό τού τό-
που μας, ό όποιος, άν όχι τίπο-
τα άλλο, τούς άνάστησε και
τούς τάισε για νά γίνουν έπι-
στήμονες;

Άλλά ποιός εύκαιρεί σήμε-
ρα...

— Γενικά για τό Ράλλυ
 — Σας άκούω.
 — Πώς λέγεστε;
 — Φώτης Φωτιάς.
 — Τί δουλειά κάνετε; Τί σχέσι έχετε άπόψε με τό Ράλλυ;
 — Άθλητικός συντάκτης τής Ε.Θ.Ε.Α. Στο ράλλυ άπλώς είμαι κατά κάποιον τρόπο επικεφαλής αυτού του «κοντρόλ».
 — Πές μας κάτι για τό ράλλυ... Ποιός τό οργανώνει;
 — Η Ε.Α.Π.Α.
 — Καί είναι διεθνές;
 — Ναί είναι διεθνές.
 — Πόσες είναι οι φετεινές συμμετοχές;
 — 71. Απ' τής όποτες 12 ξένες από τά κράτη: Γαλλία, Ίσπανία, Βουλγαρία, Τουρκία, Πορτογαλία.
 — Πόσα χιλιόμετρα είναι ή διαδρομή;
 — 1072.
 — Είναι χαρακτηρισμένο σάν σκληρό ή μαλακό ράλλυ;
 — Από τά σκληρότερα με πολλές ειδικές διαδρομές, δέκα... μ' αυτή έδω σάν μιά από τις πιο δύσκολες! Καί με μεγάλο συντελεστή θαθμολογίας 3.
 — Σ' αυτές τις ειδικές και γενικά στον άγώνα — κάπως μακάθριο θέβαια — έχει γίνει ποτέ κανένα άτύχημα;
 — Όχι ποτέ.
 — Πώς πάνε τά έλληνικά πληρώματα μέχρι στιγμής; Έγκατέλειψαν πολλά αυτοκίνητα;
 — Πολύ καλά για τόν Μοσχούς και τόν Ίαθέρη. Μέχρι στιγμής έχουμε 3 έγκαταλείψεις από διάφορες μηχανικές βλάβες.
 — Ποιός προβλέπεται ότι θά νικήσει;
 — Η μάχη θά κριθεί ανάμεσα στον περσινό νικητή Κλάιντ στον Γάλλο Μπεγκέν στον Ίσπανό Ζανίνι και τούς δικούς μας Μοσχούς και Ίαθέρη.
 — Γεια σας, εύχαριστούμε.
 Χαιρετήσαμε τήν ομάδα και φύγαμε νά πιάσουμε πόστο, γιατί από μακριά σά νά φάνηκε

κονάνος, ο οποίος προηγουμένως ποίησε αυτοψία στον γνωστό αρχαιολογικό χώρο «Παλιοκλήσι».
 Όπως θά θυμούνται οι άναγνώστες μας, στον χώρο αυτόν έχουν έντοπισθεί από έτών τά έρείπια μιās σημαντικής παλαιοχριστιανικής βασιλικής δηλ. μιās χριστιανικής εκκλησίας πού πρέπει νά κτίσθηκε γύρω στον 6ον αιώνα.
 Μετά τήν αυτοψία, ο Έφορος είχε συνεργασία με τόν Πρόεδρο τής Κοινότητός μας για τό θέμα αυτό.
 Πιστεύουμε και εύχόμαστε ή επίσκεψη αυτή νά είναι ή τελευταία με σκοπό τήν έννημέρωση και ή επόμενη νά είναι σύντομα και για έναρξη άνασκαφής.
 Όπως ξαναγράψαμε, ή Έταιρεία μας είναι δλόφυχα στην διάθεση τής Έφορείας Αρχαιοτήτων.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΟΝΗ ΑΓ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΣ

Παίρνοντας άφορμή από τό σχετικό δημοσίευμα του προηγούμενου φύλλου μας, ο δημοσιογράφος κ. Γ. Φωτιάδης με μιιά ευαισθησία πού τόν τιμιά ιδιαίτερα, μιās έστειλε μιιά έκτενη έννημερωτική επιστολή όπου σέ γενικές γραμμές παρυσιάζει τις γνωστές θέσεις του για τήν Αγ. Άναστασία.
 Δυστυχώς λόγω αρχών τής συντάξεώς μας δέν μας επιτρέπουν νά δημοσιεύσουμε τά κείμενα του κ. Φωτιάδη τόσο για τήν μεγάλη έκταση πού κα ταλαιβάουν (12 σελίδες άναφοράς) όσο και για τις αντιρρήσεις μας ως προς τόν τρόπο πού χειρίστηκε ή γνωστή πολιτική έφημερίδα τό όλο θέμα.
 Άλλωστε από όλους μιās έγινε αντιληπτό ότι υπήρξαν ενέργειες και παραλείψεις και από τούς διευθύνοντες τή Μονή και από όσους άσχολήθηκαν με τά θέματά της, τέτοιες πού έκαναν τόν κόσμο νά «μπουχτίσει» από τό θέμα αυτό.

συχώς έχει πάρει τήν τήν πόσό τής πρώτης δόσεως 30.000 δρχ.
 Άργότερα τό σπίτι αυτό — και με μιιά άλλη άπόφαση τής ΥΑΣΒΕ «τών πλινθοκτίστων» — μετεκλήθησε σέ άλλη κατηγορία και πήρε δάνειο 350.000 δρχ. αντί τής αρχικής μελέτης επισκευής των 60.000 δρχ πού είχε έγκριθεί.
 Τή σύνταξη τής μελέτης, για άνακατασκευή, ο ιδιοκτήτης ανέθεσε σέ ιδιώτη μηχανικό, και από τήν Πολεοδομεία Χαλκιδικής — πάντοτε με σύμφωνο γνώμη και του κλιμακίου τής ΥΑΣΒΕ — βγήκε ή άδεια οικοδομήσεως, αλλά ή Τράπεζα (ΑΤΕ) ανέλαβε τά χρήματα στο κ. Γκανιά για τό... γελαδοκούρεμα!
 Τί είχε συμβεί; Άπό τό μάτσο των χαρτιών και δικαιολογητικών πού έπρεπε νά καταθέσει ο ένδιαφερόμενος, έλλειπε ή θεβαίωση τής τριμελούς επιτροπής ή όποια όμόφωνα και ένυπόγραφα πλέον έβγαζε τό σπίτι... άκατοίκητο!
 Θεέ και Κύριε!!
 Η άπορία και ή άγανάκτηση του συμπολίτη μας, στρέφεται τώρα περισσότερο στον προϊστάμενο του Τομέα και στο Σταθμάρχη, μιιά και ή στάση του προέδρου δέν έχει άλλα κριτήρια άποδοχής από αυτά πού γράψαμε στην αρχή!
 Ο μόν πρώτος, πολύ άργά θυμήθηκε νά βγάλη τό σπίτι άκατοίκητο — άφού ο κ. Γκανιάς πήρε τό ποσό των 30.000 δρχ. από τό δάνειο επισκευής των 60.000 πού ένεκρίθη πα-

δόξαν του Πολυγυρινού ζαμιανφουτισμού), άγεγείρει τώρα τό κατάστημά της στην Άρναία.

ΜΑΣΑΛΙΑ

Γουνία Άγίας Σουφίας κι Τσιμισκή ή τρουχουνόμους ή γαντουφουρημένους σφυρίζ' του μπάμπα τούν Άγγιλου πού τ' ούσιασι νά πιράσι καταμισιού του δρόμου!
 — Τρρρρ... Έϊ, πού πās έσύ;...
 Κι ή μπαρμπα Άγγιλος κατασκιαγμένους μι άπουρία:
 — Γιατί σπαρμένου ίνι;

ΜΙΣΤΕΡ ΦΟΡΤΕ!

«Ένας Τούρκος άξιωματικός, μιās Τούρκικης Άστυνομίας, έλευθερώνει κάποιον Έλληνα κρατούμενο, τόν κτυπάει φιλικά στην πλάτη και του λέει: Άντε κουζούμι... άντε γιαβρούμι... έϊε στο καλό καρντάσι μ'... στον Άλλάχ... και νά θυμάσαι πώς μόνον έγώ είμαι φίλος σου...»
 Συγκρατηθείτε όμως γιατί όλα αυτά συμβαίνουν στον Β' παγκόσμιο Πόλεμο και στην «ΝΥΧΤΑ» (μαύρα μεσάνυχτα) φιλόδοξου σήριαλ τής διαβόητης Ε.Ρ.Τ. πού παίχτηκε στις 16.9.80...
 Κι ύστερα άπορούμε πού οι Τούρκοι μās ζητούν τό μισό Αίγαίο!
 Έ! θάχει πλάκα!
 Μ' άφού οι άνθρωποι είναι... είναι... συμπολεμιστάι μας!
 Κατά τά άλλα... «Μίστερ Φόρτεε!».

ριο πού έμειψ οι Χαλκιδικιώτες τό θλέπουμε και δέν άνασαινούμε...

Πού άφησαν λοιπόν τήν ευαισθησία τους οι άρμόδιοι αυτοί και άγεγείρουν τό νέο κατάστημά τους σέ τέτοια θέση ώστε νά χαντακώνεται για πάντα τό κόσμημα τής Χαλκιδικής τό άρχοντικό τής Άρναίας;

Λυπούμαστε θαθύτατα για τήν φοβερή αυτή πράξη. Άς μήν ξεχνούν οι διευθύνοντες τήν Ε.Τ.Ε. ότι στηρίζονται, κυρίως στην διάθεση συνεργασίας των πελατών τους. Καί οι πελάτες του καταστήματος Άρναίας είναι Χαλκιδικιώτες. Καί μάλιστα Χαλκιδικιώτες πού ή ένέργεια αυτή τής Ε.Τ.Ε. τούς θίγει...

ΕΚΜΑΥΛΙΣΤΗΡΙΟ ΣΤΗΝ ΝΙΚΗΤΗ

Η άδελφή Έταιρεία «ΣΙΘΩΝ» Νικήτης, ξεσηκώθηκε και άγωνίζεται για τό κλείσιμο του «Μπάρ» πού άνοιξε πρόσφατα στο χωριό τους.
 Μετά τήν έκπόρευση των Μουδανιωών, ακολουθεί ο έξευτελισμός τής Νικήτης.
 Τί κάνει ή Έκκλησία;
 Γνωρίζουμε στον «ΣΙΘΩΝΑ» ότι για κάθε νόμιμη ένέργεια είμαστε στο πλευρό του. **ΟΧΙ ΣΤΟΝ ΕΚΜΑΥΛΙΣΜΟ ΤΩΝ ΧΩΡΙΩΝ ΜΑΣ!**...

Ο ΕΞΩΡΑΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑΣ ΣΤΟ ΠΑΛΙΟΧΩΡΙ

Τυπώνονταν ή έφημερίδα μας όταν περάσαμε από τό Παλιοχώρι. Φυσικά, επισκεφθήκαμε τήν πλατεία, για νά δούμε τήν οριστική μορφή της, όπως διαμορφώθηκε μετά τά τελευταία Κοινοτικά έργα.
 Άποτέλεσμα: ΚΑΤΑΠΛΗΚΤΙΚΟ!!!
 Δέν γράφουμε τίποτε άλλο Στο επόμενο φύλλο μας έντενώς...

λο, παρά άρμόδιος ήταν!

Οι κάτοικοι αυτοί, άναγκάστηκαν νά ταξειδέψουν επί πλέον στην Θεσσαλονίκη, για νά τούς πουν οι εκεί άρμόδιοι υπάλληλοι τί ώφειλε νά είχε κάνει ο Πολύγυρος προκειμένου τό πρόβλημα πού άντιμετώπιζαν νά είχε τακτοποιηθεί.

Ένοχλημένος από τήν παρατήρηση πού του κάγανε σάν παράπονο, ο υπάλληλος (στο πρόσωπό του έννοούμε τόν κάθε έ.α τής κατηγορίας του) αντί νά ζητήσει έστω τυπικά συγνώμη, γεμιστός άναίδεια τούς άπέιλγε:

«...για προσέξτε πώς μιλάτε!...».
 — Έ, τώρα τί τόν κάνεις;

Είναι φοβερή. Η άσυέπεια, άθαιρεσία και άσυνδοσία των υπαλλήλων τής Δ) νσεως Τεχνικών Ύπηρεσιών του Ν. Χαλκιδικής. Βεβαίως αυτή ή γενική πληθυντικού δέν περιλαμβάνει όλα τά παιδιά στα όποια δέ λέμε υπάρχουν και ευσυνείδητοι:—οι περισσότεροι ίσως — καλοί υπάλληλοι, ως μιās συγχωρέσουν όμως γιατί, με τήν άοριστολογία μιās αυτή προδιαθέτουμε λίγο και αυτούς και τό κοινό μας, πού μ' ένδιαφέρον παρακολουθεί.

(Πιστεύουμε πώς θά επανέλθουμε επώνυμα. Δέν πρόκειται νά τό άποφύγουμε και δέν έχουμε τέτοιες ψευδαισθήσεις).

Μετά τό άπαράδεκτο έπείσοδιο στη Δ) νση Γεωργίας (τό διαβάσατε πειό πάνω στην ίδια στήλη) σειρά τής Δ) νσεως Τεχνικών Ύπηρεσιών νά μās δανείσει στο επόμενο φύλλο τό πορτραίτο του «ένάρετου υπαλλήλου». Η σύνταξη δέ, σκοπεύει από δω και στο έξής, νά καθιερώση τή στήλη αυτή για τό συγκεκριμένο σκοπό (του ένάρετου υπαλλήλου, έλπίζοντας πώς στο τέλος θά μπορέσει νά μοιράσει και... διπλώματα!

Για νά δούμε.

ΤΕΧΝΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΑΝΑ - ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

ΔΑΓΚΙΔΑΣ ΑΡΓΥΡΙΟΣ
 ΤΕΧΝΟΛΟΓΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ

Οικοδομικές άδειες, Μελέτες - Οικοδ. Έργασίες, Τοπογραφικές Έργασίες, Έπιμετρήσεις, Σχέδια, Διακοσμήσεις

ΣΤΡ. ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ 15 Τ.Τ. 29-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΤΗΛ. ΟΙΚ. 031/267980 ΕΡΓ. 031/202505

168 ΚΡΕΒΒΑΤΙΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΑΣ

Στήν Ἀργαία πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας μας στό Νομό Χαλκιδικῆς, (Τό ἴδιο γράφουμε καί γιά τό Ζαγκλιβέρι, ἀλλά τό Ζαγκλιβέρι διοικητικά ὑπάγεται στόν Νομό Θεσσαλονίκης) κτίζεται ἀκριβῶς μπαίνοντας στήν εἴσοδο τῆς πόλεως καί σέ ζηλευτό φυσικό περιβάλλον μιὰ Μαθητική Ἑστία. Τό ἔργο χρηματοδοτεῖται ἀπό τὰ Ὑπουργεῖα Παιδείας, Προεδρίας Κυβερνήσεως καί εἶναι ἰδιοκτησία τοῦ Ἔθν. Ἰδρύματος «ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΠΑΥΛΟΣ».

Γι' αὐτό τό ἴδρυμα καί τῆ Μαθητική Ἑστία, ὀρθώσαμε τόν ἐπιβλέποντα στό Κλιμάκιο Τεχνικῶν Ὑπηρεσιῶν Βορείου Ἑλλάδος (Κ.Τ.Υ.Β.Ε.), κ. ΠΑΠΑΝΤΟ ΚΩΝ) ΝΟ ΠΟΛ) ΚΟ ΜΗΧ) ΚΟ καί τοῦ ζητήσαμε νά μᾶς πει δύο λόγια ὑπό μορφήν ἐρωτοαπαντήσεων:

— Πέστε μας κατ' ἀρχάς δύο λόγια γιά τό Ἰδρυμα. Τί εἶναι; Καί τί προσφέρει;

— Τό Ἐθνικό Ἰδρυμα, «Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΠΑΥΛΟΣ» εἶναι ἓνα κοινωφελές Ἰδρυμα καί προσφέρει δωρεάν σίτιση, στέγαση, φροντιστηριακή βοήθεια καί οἰκογενειακή μέριμνα σέ φοιτητάς, μαθητάς καί μαθήτριες τοῦ γυμνασίου, Λυκείου καί Τεχνικῶν Σχολῶν ἔναντι ἐλαχίστου συμβολικοῦ τιμήματος.

— Στό νομό μας καί συγκεκριμένα στήν Ἀργαία γί-

νεται μιὰ Μαθητ. Ἑστία. Δώστε μας ὀρισμένα τεχνικά χαρακτηριστικά καί στοιχεῖα αὐτοῦ τοῦ ἔργου.

— Ἡ ἀνεγειρομένη Μαθητική Ἑστία ἔχει συνολική Ἐπιφάνεια 500 — 600 τ. μέτρων καί ὄγκου 7.000 περίπου κυβικῶν μέτρων.

Διαθέτει μαγειρεῖο, ἐστιατόριο ἀναγνωστήριο, γραφεῖα, βοηθητικούς χώρους, κατοικία Διευθυντοῦ καί δωμάτια γιά 168 κρεβάτια.

Τό συνολικό κόστος τοῦ ἔργου θά ἀνέλθει στό ποσό τῶν 35 ἑκατομμυρίων περίπου δρχ.

— Ἀπ' ὅ,τι μᾶς εἶπατε τό ἔργο θά κοστίζει 35.000.000. Νομίζετε πῶς τό ποσόν αὐτό εἶναι μιὰ σωστή κρατική ἐπένδυση ἢ τελικά κα-

ταντάει ἀσύμφορο γιά ὅλους μας;

— Ἀναμφισβήτητα εἶναι μιὰ ἀπό τίς καλλίτερες κρατικές ἐπενδύσεις στό χῶρο τῆς Παιδείας καί θά ἦταν εὐχῆς ἔργον νά ἐπεκταθεῖ τό σύστημα τῶν μαθητικῶν Ἑστιῶν σέ μεγαλύτερη κλίμακα σ' ὁλόκληρο τόν Ἑλλαδικό χῶρο.

— Ἡ ἀρχιτεκτονική τοῦ κτιρίου δέν ἀνταποκρίνεται καί θόλου οὔτε στά παραδοσιακά (πού ὑπαγορεύονται αὐτήν) τήν στιγμή ἀπό τοὺς ὄρους δαμῆσεως τῆς Ἀργαίας, καί μάλιστα στό κατώφλι τοῦ Ἁγίου Ὁρους), οὔτε καί στά Ἑλληνικά πλαίσια...

Πῶς τό ἐξηγεῖτε; Γιατί δέν ἔγινε αὐτό πού κατά τήν γνώμη μας ἔπρεπε νά γίνει;

— Ἡ ἀρχιτεκτονική τοῦ κτιρίου ἐγκρίθηκε ἀπό τήν Διεύθυνση Μελετῶν τῆς Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ Ἔθν. Ἰδρύματος καί ὁπωσδήποτε κατεβλήθη προσπάθεια νά ἐναρμονιστεῖ μέ τήν παραδοσιακή κληρονομιά τῆς Χαλκιδικῆς, πλὴν ὅμως, λόγω τοῦ ὄγκου τοῦ κτιρίου καί τῆς σκοπιμότητος πού ἐξυπηρετεῖ ἦταν ἐπόμενο νά ἀποκηθεῖ δική του ἀρχιτεκτονική προσωπικότητα πού τελικά θά γίνει τό κόσμημα στό «κατώφλι τοῦ Ἁγίου Ὁρους».

— Μέ τό ζήτημα τῶν λυμάτων, ἀπόβλητων τῆς Ἑστίας τί ἔχει προγραμματισθεῖ; Βιολογικό καθαρισμός μήπως;

— Τό Ἐθνικό Ἰδρυμα μέ τήν ιδιότητά του ὡς Κοινοφελές, θά διοχετεύσει τά λύματα τῆς Ἑστίας μέ ὀχετό σέ ἱκανοποιητικό μῆκος καί πέραν τῆς Ἑστίας βοηθώντας ἔτσι τό Δῆμο Ἀργαίας μέ τό ἐγκριθέν ποσόν τοῦ Νομαρχιακοῦ Ταμείου, πού εἶναι στήν διάθεσή του, νά συνεχίσει τόν ἀγωγό στό δυτικό χείμαρρο τῆς πόλεως.

Βιολογικός καθαρισμός δέν θά γίνει.

— Μήπως γνωρίζετε στόν Πολύγυρο πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ μας, ἔχει προγραμματιστεῖ ἀπό τό Ἰδρυμα κανένα παρόμοιο ἔργο;

— Στό Πολύγυρο πρωτεύουσα

τοῦ Νομοῦ Χαλκιδικῆς, δέν ἔχει προγραμματισθεῖ Μαθητική Ἑστία ἀν καί θά ἦταν ἀπαραίτητη ἢ ἀνέγερσή της διότι οἱ ἀνάγκες τῶν μαθητῶν σέ στέγαση σίτιση κ.λ.π. ὁπωσδήποτε εἶναι μεγαλύτερες. Ἴσως συμβεῖ κάτι στό

μέλλον. Δέν μπορῶ νά ξέρω!

— Καί μιὰ τελευταία ἐρώτηση: Πότε θά παραδοθεῖ τό κτίριο;

— Τό κτίριο θά παραδοθεῖ ἐντός τοῦ χειμῶνα.

«ΕΡ»

Ἀρχαιολογικές ἔρευνες στήν Χαλκιδική

Τό καλοκαίρι πού μᾶς πέρασε ἔγινε ἓνα πολύ σπουδαῖο (ἄγνωστο ὅμως) σύνολο ἀπό ἀρχαιολογικές ἔρευνες στόν Νομό μας. Σέ συντομία εἶναι τό ἑξῆς:

— Ἀνασκαφή στό προχριστιανικό νεκροταφεῖο τῆς Ἀκάνθου: Πρόκειται γιά μιὰ ἐπιστημονική ἔρευνα πού ἄρχισε ἔδω καί ἀρκετά χρόνια ἡ Ἐφορεία Κλασσικῶν Ἀρχαιοτήτων στήν παραλία τῆς Ἰερισσοῦ. Ἐνα μικρὸ μέρος ἀπὸ τὰ εὐρήματα ἐκτίθεται ἤδη στό Μουσεῖο Πολυγύρου.

— Ἀνασκαφή στήν παλαιохριστιανική Τορώνη: ἔργασία πού ἄρχισε τό 1974 ἀπὸ τήν Ἐφορεία Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων. Μέχρι τώρα ἔχουν ἀνασκαφῆ τρεῖς παλαιохριστιανικές βασιλικές, ἓνα μικρὸ τιμῆμα τοῦ νεκροταφείου, ἓνα κοσμικό κτίσμα, καί ὁ Πυλώνας τοῦ μεσαιωνικοῦ κάστρου. Παράλληλα ἔγινε συντήρηση τοῦ ψηφιδωτοῦ δαπέδου μῆς ἀπὸ τίς βασιλικές.

Ἐν τῷ μεταξύ, φέτος τό καλοκαίρι, ὁ καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Σίδνεϋ τῆς Αὐστραλίας κ. Ἀλεξ. Καμπιτογλου, μαζί μέ πολυπληθῆ

ἐπιστημονική ομάδα, συνέχισε τήν μελέτη τῶν εὐρημάτων τὰ ὁποῖα συγκεντρώθηκαν ἀπὸ τίς ἀνασκαφές τῶν ἐτῶν 1975—1979 στήν προχριστιανική Τορώνη.

— Ἀνασκαφή στήν Βεριά Ν. Συλλάτων: ἡ Ἐφορεία Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων συνέχισε καί φέτος τίς ἀνασκαφικές ἔρευνες σέ οἰκόπεδα τοῦ οἰκισμοῦ Βεριάς. Ἀνασκάφηκε ἓνα τμήμα ρωμαϊκοῦ κτιρίου, τὸ ὁποῖο «ἔζησε» μέχρι καί τὸν 10ο αἰ.

— Ἀνασκαφή στήν Νικήτη: ἡ ἴδια Ἐφορεία ἔκανε μιὰ σύντομη ἀνασκαφική ἔρευνα στήν θέση «Κισταμονίτη» Νικήτης ὅπου ἐντοπίσθηκαν λείψανα ἐνός λουτροῦ τῶν ρωμαϊκῶν χρόνων.

— Παράλληλα μέ τίς ἀνωτέρω ἔργασίες πραγματοποιήθηκε καί μιὰ ἄλλη, ἐξ ἴσου σοβαρή. Ὁ γάλλος ἱστορικός κ. Ζὰκ Λεφόρ, συνέχισε καί φέτος τίς ἔρευνες ἱστορικής τοπογραφίας πού κάνει στήν Χαλκιδική ἔδω καί πολλά χρόνια. Φέτος ἀσχολήθηκε κυρίως μέ τήν ἔρευνα τῆς περιοχῆς Ἀρδαμερίου, Ὀλυμπιάδος καί Ἰερισσοῦ. Μέ τήν βοήθεια ἐγγράφων τοῦ Ἁγίου Ὁρους πού ἐκδόθηκαν ἀπὸ τὸν 10ο ἕως τὸν 15ο αἰ., προσπαθεῖ νά ἀποκαταστήσει τήν διοικητική καί γενικά κοινωνική δομὴ τῆς Χαλκιδικῆς κατὰ τὰ Βυζαντινά χρόνια.

— Στό ἐπόμενο φύλλο θά σᾶς παρουσιάσουμε σέ συντομία τὰ ἄρθρα πού γράφτηκαν τελευταῖα γιά τήν Χαλκιδική.

Ι.Α.Π.

Γκρέμισαν καί τό παλιό Σχολεῖο τοῦ Ζαγκλιβερίου!!!

ΖΑΓΚΛΙΒΕΡΙ 30.10.80. Θυμᾶστε τό παλιό Δημοτικό Σχολεῖο τοῦ Ἀδάμ ἀπὸ προηγούμενα ἄρθρα μας; Τό παλιό δημοτικό σχολεῖο τῆς Ἀργαίας; Τό παλιό Δημοτικό σχολεῖο τοῦ Ζαγκλιβερίου ξεχάσατε το. Δέν ὑπάρχει πλέον! Ἐνα τεράστιο κτίριο τὸ ὁποῖο οὔτε οἱ τελευταῖοι σεισμοὶ δέν μπόρεσαν νά ἀγγίξουν, τὸ γκρέμισε ἡ Μπουλντόζα. Ἡ ἀρρώστεια τοῦ ἀπὸ χρόνια ἦταν

γνωστή. Ἀχρηστία, ἐρρείπωση, ἐγκατάληψη. Κι' ὕστερα σοῦ λένε πῶς ὁ ἄνθρωπος δέν εἶναι τό πιό καταστρεπτικό ὄν πού γέννησε ἡ φύσι. Σ' αὐτούς πού φέρουν ἀκέραια τήν εὐθύνη ρωτοῦμε τά ἑξῆς: Σέ πόσο καιρὸ θά ἀναπληρώσουν τί ζημιὰ πού ἔκαναν; Ἄς μὴ μιλήσουμε γιά ἄλλες ἀξίες. Σίγουρα δέν πρόκειται ποτὲ νά μᾶς καταλάβουν!

Ἐνα ἐνδιαφέρον Συνέδριο στήν Θεσσαλονίκη γιά τὰ προβλήματα προστασίας τῶν μνημείων τοῦ Ἁγίου Ὁρους

Στίς 3 καί 4 Νοεμβρίου ἔγινε στήν Θεσσαλονίκη, μέ τήν μέριμνα τοῦ Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου Ἑλλάδος, συνέδριο μέ θέμα: «Ἀντιμετώπιση προ

τήν ὁποία ἡ Χαλκιδική εἶχε τήν τιμητική της, γιά τρεῖς λό

ὑποδειγματική ἀναστηλωτική ἔργασία πού γίνεται τὰ τελευ

ὀμιλητῆς, εἰδικός στά θέμα ἀντοχῆς καί στερεώσεως βραχυδῶν ὄγκων, παρουσίασε τὰ προβλήματα θεμελιώσεως καί στατικῆς ἐπαρκειᾶς τῆς Μονῆς

Στό Γυμνάσιο Ζαγκλιβερίου

οικογενειακή μέριμνα σέ φοιτητάς, μαθητάς και μαθήτριες του γυμνασίου, Λυκείου και Τεχνικών Σχολών έναντι ελαχίστου συμβολικού τιμήματος.

— Στο νομό μας και συγκεκριμένα στην Αργαία γί-

αί, ο οποίος Διευθυντής οχολο-λεϊτό του Ζαγκλιβερίου ξεχάσατε το. Δέν υπάρχει πλέον! Ένα τεράστιο κτίριο τὸ ὁποῖο οὔτε οἱ τελευταῖοι σεισμοὶ δέν μπόρεσαν νά ἀγγίξουν, τὸ γκρέμισε ἡ Μπουλντόζα. Ἡ ἀρρώστεια του ἀπὸ χρόνια ἦταν

τούς πού φέρουν ἀκέραια τήν εὐθύνη ρωτοῦμε τὰ ἐξῆς: Σέ πόσο καιρὸ θά ἀναπληρώσουν τὶ ζημιὰ πού ἔκαναν; Ἄς μὴ μιλήσουμε γιά ἄλλες ἀξίες. Σίγουρα δέν πρόκειται ποτὲ νά μᾶς καταλάβουν!

— Μήπως γνωρίζετε τὸν Πολύγυρο πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ μας, ἔχει προγραμματιστεῖ ἀπὸ τὸ ἴδρυμα κανένα παρόμοιο ἔργο; — Στο Πολύγυρο πρωτεύουσα

“Ένα ἐνδιαφέρον Συνέδριο στὴν Θεσσαλονίκη γιά τὰ προβλήματα προστασίας τῶν μνημείων τοῦ Ἁγίου Ὄρους

Στις 3 καὶ 4 Νοεμβρίου ἔγινε στὴν Θεσσαλονίκη, μὲ τὴν μέριμνα τοῦ Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου Ἑλλάδος, συνέδριο μὲ θέμα: «Ἀντιμετώπιση προβλημάτων συντηρήσεως μνημείων Θεσσαλονίκης καὶ Ἁγίου Ὄρους».

Ἡ δευτέρα ἡμέρα ἦταν ἀφιερωμένη ἀποκλειστικά στὰ μνημεῖα τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Ἦταν μιά μέρα κατὰ

ΧΑΛΚΙΔΙΚΙΩΤΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Κυκλοφόρησε σέ πολὺ ἐπιμελημένη ἔκδοση — ὅπως ἄλλωστε εἶναι ὅλες οἱ ἔκδόσεις πού ἐπιμελεῖται ὁ Ντίνος Χριστιανόπουλος — ἡ ἔργασία τοῦ Πολυγυρινοῦ λογοτέχνη Νίκου Βασιλάκη, μὲ τίτλο «Δημοτικά Τραγούδια Χαλκιδικῆς».

Περιλαμβάνει 185 δημοτικά τραγούδια πού συγκεντρώθηκαν ἀπὸ τὸν Πολύγυρο, τὸν Ταξιάρχη καὶ τὴν Ὁρμύλια.

Προηγεῖται κατατοπιστικὴ εἰσαγωγή τοῦ Ντ. Χριστιανόπουλου καὶ ἀκολουθοῦν (γιά πρώτη φορά σέ ἔκδοση τραγουδιῶν τῆς Χαλκιδικῆς), γλωσσάριο κατάλογος τραγουδιῶν λειτουργικῆ καὶ θεματικῆ κατάταξη τῶν τραγουδιῶν καὶ σοφὰ οργανωμένος πίνακας περιεχομένων.

Γενικά πρόκειται γιά μιά ἔκδοση πού τιμᾶει τὴν Χαλκίδική καὶ εἶναι ἓνα ὑπόδειγμα γιά τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο πρέπει νά παρουσιάζονται συλλογές δημοτικῶν τραγουδιῶν.

τὴν ὁποία ἡ Χαλκιδικὴ εἶχε τὴν τιμητικὴ της, γιά τρεῖς λόγους:

1. (Γιά νά παραφράσουμε λιγάκι καὶ τὸν Στράβωνα) διότι «ἔστιν οὖν Χαλκιδικὴ καὶ τὸ Ἅγιον Ὄρος».
2. Διότι ἀπὸ τοὺς ἑπτὰ εἰσηγητῆς οἱ πέντε ἦταν ἐπιστήμονες τῆς Ἐφορείας Βυζαντινῶ Ἀρχαιοτήτων Χαλκιδικῆς (Θεοχαρίδης, Ταβλάκης, Παπάγγελος, Ἀρβανιτάκης καὶ Χαρκιολάκης).
- καὶ 3. Διότι ἀπὸ τοὺς ἑπτὰ ὁμιλητῆς οἱ δύο ἦταν Χαλκιδικῶτες καὶ μάλιστα Νικητιανοὶ (Ἐανθόπουλος καὶ Παπάγγελος).

Τὰ θέματα πού ἀναπτύχθηκαν ἦταν ἐν συντομίᾳ τὰ ἐξῆς: — Δημήτριος Τσιαπρανήτης. Τοπογράφος, Γεν. Γραμματεὺς τοῦ τμήματος Κεντρικῆς Μακεδονίας τοῦ Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου Ἑλλάδος: «Προβλήματα διατηρήσεως καὶ προστασίας τοῦ ἱστορικοῦ καὶ φυσικοῦ χώρου τοῦ Ἁγίου Ὄρους».

— Πλούταρχος Θεοχαρίδης. Ἀρχιτέκτων, ἐπιστημονικὸς συνεργάτης τῆς Ἐφορείας Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων Χαλκιδικῆς: «Καταγραφή, μελέτη, συντήρηση, στερεώση, ἀποκατάσταση καὶ χρῆση κτηρίων καὶ μνημειακῶν συνόλων στοῦ Ἁγίου Ὄρους». Ἡ παρουσίαση στηρίχθηκε κυρίως στὴν

ὑποδειγματικὴ ἀναστηλωτικὴ ἔργασία πού γίνεται τὰ τελευταῖα δύο χρόνια στὴν Μονὴ Ξενοφώντος.

— Ἰωάννης Ταβλάκης, Ἀρχαιολόγος, ἐπιστημονικὸς συνεργάτης τῆς Ἐφορείας Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων Χαλκιδικῆς: «Καταγραφή καὶ συντήρηση κειμηλίων (εἰκόνες — χειρόγραφα κ.λ.π.) στοῦ Ἁγίου Ὄρους». Ἡ ὁμιλία ἔγινε μὲ βάση τὴν προσπάθεια καὶ τὸ ἔργο καταγραφῆς τῶν κειμηλίων τοῦ Ἁγ. Ὄρους ἀπὸ τὴν Ἐφορεία.

— Ἰωακείμ Παπάγγελος. Οἰκονομολόγος — Ἀρχαιολόγος, ὑπάλληλος τῆς Ἐφορείας Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων Χαλκιδικῆς: «Οἰκονομικὰ δεδομένα ἐργασιῶν καταγραφῆς καὶ συντηρήσεως κειμηλίων στοῦ Ἁγ. Ὄρους». Μὲ βάση τοὺς σημερινούς ρυθμοὺς καταγραφῆς καὶ συντηρήσεως παρουσιάσθηκαν στατιστικὲς γιά τὶς ἀπαιτούμενες δαπάνες καὶ τὰ χρονικά πλαίσια περατώσεως τῶν σχετικῶν ἐργασιῶν.

— Μιχαὴλ Ἀρβανιτάκης. Διδάκτωρ Πολιτικῆς Μηχανικῆς, ἐπιστημονικὸς συνεργάτης τῆς Ἐφορείας Βυζ. Ἀρχαιολογίας καὶ τοῦ Ἰπουργείου Πολιτισμοῦ: «Ἀναγνώριση φθορῶν καὶ ζημιῶν τοῦ Ἁγίου Ὄρους διερεύνηση τῶν αἰτίων — μέτρα στερεώσεως — ἐφαρμογὴ στὴν Μονὴ Σταυρονικήτα». Ὁ

ὁμιλητῆς, εἰδικὸς στὰ θέματα ἀνοτοχῆς καὶ στερεώσεως βραχυῶν ὀγκῶν, παρουσίασε τὰ προβλήματα θεμελιώσεως καὶ στατικῆς ἐπαρκείας τῆς Μονῆς Σταυρονικήτα ἢ ὁποία κινδυνεύει ἀπὸ τὴν βραδεία ὀλισθησὴ τῆς θεμελιώσεώς της πάνω στοῦ ἰδιορρυθμοῦ βραχυῶδες ἔδαφος ὅπου κτίσθηκε.

— Νικόλαος Χαρκιολάκης. Ἀρχιτέκτων, ἐπιστημονικὸς συνεργάτης τῆς Ἐφορείας Βυζ. Ἀρχαιολογίας καὶ τοῦ Ἰπουργείου Πολιτισμοῦ: «Προϋποθέσεις γιά τὴν ἐκτέλεση ἔργων στερεώσεως καὶ συντηρήσεως τῶν Μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὄρους — ἐφαρμογὴ Μονὴ Σταυρονικήτα».

— Ἀθανάσιος Ἐανθόπουλος. Πολιτικὸς Μηχανικὸς βουλευτῆς Χαλκιδικῆς: «Ἡ διατήρησις τῶν μνημείων τοῦ Ἁγίου Ὄρους καὶ τῆς Χαλκιδικῆς σάν συνάρτησις τῆς λαϊκῆς ἐκτίμησής γιά τὴν πολιτικὴ μας κληρονομιά». Ὁ ὁμιλητῆς παρουσίασε τὸ πρόβλημα ἀπὸ πολιτικῆς ἀπόψεως, κυρίως.

Ἀναμφισβήτητος ἢ ὄλη προσπάθεια ἦταν πολὺ καλὴ καὶ ἡ Ἐταιρεία μας δέν μπορεῖ παρά νά συγχαρῆ τοὺς ὀργανωτῆς καὶ τοὺς συνέδρους καὶ νά εὐχηθῆ νά συνεχισθοῦν οἱ προσπάθειες αὐτῆς γιά τὴν μελέτη τῶν προβλημάτων πού παρουσιάζει ἢ προστασία, κατανόησις καὶ προβολὴ τῆς πατρογονικῆς μας πολιτιστικῆς κληρονομίας.

I.A.II.

Κι ἄλλο μασάλι!..

Ἰ γιουρου - Παραδείτ'ς κι ἰ γιουρου - Ἀγγελοὺς ἔταν ἦταν νέοι!. Ἰ πρώτους ἀγόρασι ρουλότ' γιά τ'ν ἰπουχὴ ἰκείν' μιγάλου πράμα. Τοῦ φουρούσι στοῦ χέρ' πού πάν' ἀπ' τοῦ παλτό κι ἔκανι βόλτα νά τούν χτάζ' ἰ κόσμους.

— Ἄϊα, ἰγὼ ἔχου ρουλότ'... — ...Κι γὼ ἔχου πουρτουφὸλ' μουρμούρ'θι ἰ γιουρου Ἀγγιλοὺς κι ἔσκανι ἀπ' τ' ζήλεια τ'.

Μιά μέρα πῆγαν στὰ Ριζὰ στοῦ παναῖρ' δέν ἀντιξί ἰ γιουρου Ἀγγιλοὺς κι λιέτ' στοῦ Παραδείτ'.

— Παραδείτ' δόσμι ρέ τοῦ ρουλότ' νά τοῦ φουρέσου κ' γὼ σήμερα...

— Νιέ, μὰ ἰσὶ θά μὶ δότ' σ τοῦ πουρτουφὸλ'...

— Καλά θά σὶ τοῦ δώσου!

Ἐκαναν τ'ν ἀλλαγὴ, ἔβαλι ἰ γιουρου Ἀγγιλοὺς τώρα τοῦ ρουλότ' στοῦ μανίχ' πού πάν' ἀπ' τοῦ παλτό κι ἔκανι βόλτα... κι τούν κύταξι ἰ κόσμους!...

Ἰ γιουρου—Παραδείτ'ς πῆγι στοῦ καφενεῖου κι ἀρχίν'σι νά κιννάει τοῦ κόσμου.

— Δόσι αὐτόν ἓνα ρακί... ἰ κείνουν ἓνα γλυκὸ μᾶ θανίλια!...

Μαζεύφ'κει ἡ κόσμους νά κίραστεῖ χτάίτ'ς οὔλους. Γιν' κι σούσουρου... πῆγι κι ἰ κίουρου Ἀγγελοὺς ἀπ' ἔξου. Ἐβαλι τὰ χέρια χν' ἰ γύρου ἀπ' τὰ μάτια τ' κί κολ'σει τ' μύτητ' στοῦ πζάμ' νά δγει τί γένιτι μέσ' στοῦ καφενεῖου. Τούν χτάζ' ἰ Παραδείτ'ς τούν ἀγνόρ'σι κι λιέει στοῦ γκαρσόν' ἰ ἀκόμα μᾶ φορά.

— Κι τοῦν ἰμικρὸ ἓνα λουκούμ'!..

(Μᾶς τοῦ εἶπι ἰ Στέλιους ἀπ' τ' ν Ἀραπιά).

Ὁ γάλλος ἱστορικὸς κ. Ζᾶκ Λεφόρ, συνέχισε καὶ φέτος τὶς ἔρευνες ἱστορικῆς τοπογραφίας πού κάνει στὴν Χαλκιδικὴ ἐδῶ καὶ πολλὰ χρόνια. Φέτος ἀσχολήθηκε κυρίως μὲ τὴν ἔρευνα τῆς περιοχῆς Ἀρδαμερίου, Ὀλυμπιάδος καὶ Ἰερισσοῦ. Μὲ τὴν βοήθεια ἐγγράφων τοῦ Ἁγίου Ὄρους πού ἐκδόθηκαν ἀπὸ τὸν 10ο εἰς τὸν 15ο αἰ., προσπαθεῖ νά ἀποκαταστήσῃ τὴν διοικητικὴ καὶ γενικὰ κοινωνικὴ δομὴ τῆς Χαλκιδικῆς κατὰ τὰ Βυζαντινὰ χρόνια.

— Στὸ ἐπόμενον φύλλο θά σᾶς παρουσιάσουμε σὲ συντομίᾳ τὰ ἄρθρα πού γράφτηκαν τελευταῖα γιά τὴν Χαλκιδική.

I.A.II.

Στὸ Γυμνάσιο Ζαγκλιβερίου

ΖΑΓΚΛΙΒΕΡΙ 30.10.80.

Μάθαμε πῶς, γιά τὸ Γυμνάσιο Ζαγκλιβερίου ἐκκρεμεῖ μᾶ μελέτη προσθήκης ὀρισμένων αἰθουσῶν στοῦ ἤδη ὑπάρχον κτιριακοῦ συγκρότημα, στὸν Ο.Σ.Κ. Ἀσχέτως αὐτῶν τὰ ὁποῖα μπορεῖ νά εἴμαστε καὶ ἀναρμόδιοι νά κρίνουμε, ἐπιστημαίνουμε — ὅπως καὶ σὲ προηγούμενο φύλλο μας — τὴν ἀναγκαῖότητα τῶν αἰθουσῶν αὐτῶν τώρα μάλιστα πού ἀρχίσαν τὰ μαθήματα καὶ τὸ πρόβλημα γίνεται ὀξύ. Ἡ λύσις τοῦ «πρωτ' - ἀπόγευμα» μπορεῖ νά εὐνοεῖ ἢ νά μὴ προβληματίζει τοὺς μαθητῆς τῶν πόλεων, γιά τοὺς δικούς μας ὅμως εἶναι σχεδὸν ἀνεφάρμοστη. Πόσοι ἀπὸ μᾶς, σὲ ἡλικία 12 - 13 ἐτῶν θά μπορούσαμε νά περιμένουμε στὶς σκοτεινὲς νύχτες τοῦ χειμῶνα, σὲ μᾶ κρύα καὶ ἀφιλόξενη πλατεῖα τοὺς συμμαθητῆς μας, νά σχολάσουν μᾶ - δυὸ ὄρες ἀργότερα γιά ν' ἀρχίσῃ στὴ συνέχεια ἡ διανομὴ κατ' οἶκον καὶ σὲ ἀπόσταση 30 - 40 χιλιομέτρων;

Ὅσοι θέλουν, ἄς τὸ δοκιμάσουν στὴ πλατεῖα Ζαγκλιβερίου (τὶς ὁποίας τὸ ἀφιλόξενο πού προαναφέραμε δέν ἔχει καμμιὰ σχέσι μὲ τὰ συναισθηματῶν κατοίκων) κάνοντας παρέα τοὺς μικροὺς αὐτοὺς ἢ - ρωες, ἀργά - ἀργά τὸ βράδυ!